

حضرت مهدی (عج الله تعالی فرجه الشریف) کیست؟

مساله مهدویت، مساله‌ای است مهم، اساسی و ریشه‌ای که قرآن کریم به آن بشارت داده و پیامبر گرامی اسلام (صلی الله علیه و آله) و ائمه معصومین (علیهم السلام) در مکان‌های گوناگون و در موارد فراوان از آن سخن به میان آورده و مسلمانان و شیعیان را به آن بشارت داده‌اند. در این میان، علما، محدثان، مفسران و مورخان نیز در طول قرن‌ها در باره آن نوشته و کتاب‌های مفصل و مستقلی در این باره تالیف کرده‌اند.

حضرت مهدی (عج الله تعالی فرجه الشریف) انسانی نیست که روزگار، وی را از خاطره‌ها برده و نامش را به دست فراموشی سپرده باشد، حضرت مهدی (عج الله تعالی فرجه الشریف) دل نسل‌ها را جذب کرده و نگاه امت‌ها را به سوی خویش کشانده و آرزوی ملت‌های مسلمان و مستضعف به وی بسته شده است. امام مهدی (عج الله تعالی فرجه الشریف) انسانی است که ۱۱۵۲ سال پیش به دنیا آمد و تاکنون نیز زنده است و هم‌اکنون روی کره زمین زندگی می‌کند، می‌خورد، می‌آشامد، خداوند را عبادت می‌کند و منتظر امر پروردگار برای خروج و ظهور است. آن حضرت از دیدگان غائب است و مردمان وی را می‌بینند، اما وی را نمی‌شناسند. ایشان خود را معرفی نمی‌کند و هر جا که بخواهد، حاضر می‌شود.

وی بر تمام عالم اشراف دارد و بر شهرها و بندگان خدا احاطه دارد. او، به اذن خداوند آنچه را که در عالم جریان دارد، می‌داند. در روزی که نزد خدا معلوم و نزد ما ناشناخته است، ظهور خواهد کرد. و اسلام واقعی را که رسول گرامی اسلام (صلی الله علیه و اله و سلم) آورده است، روی کره زمین پیاده خواهد کرد.

در زمان حکومت او، درهای خیر و برکت از آسمان به روی مردم گشوده می‌شود، عمرها به درازا کشیده می‌شود، مردم همه در رفاه و بی‌نیازی بسر خواهند برند، شهرها همه بر اثر آبادانی و سرسبزی به هم پیوسته می‌شوند، آنچنان که مسافران را به برداشتن توشه نیازی نخواهد بود و اگر زنی یا زنانی، خود به تنهایی از مشرق زمین به مغرب بروند، کسی متعرض آنها نمی‌شود.

اقتصاد در عصر امام زمان (عج الله تعالی فرجه الشریف)

در حکومت حضرت مهدی (عج الله تعالی فرجه الشریف) که مردم به اطاعت خداوند روی می‌آورند و فرمان حجت خدا را با جان و دل قبول می‌کنند، دیگر دلیلی ندارد که زمین و آسمان از برکاتش بر بندگان خدا مضایقه کنند. از این‌رو، باران‌های موسمی شروع به باریدن می‌کند، رودخانه‌ها پر آب می‌شود، زمین‌ها حاصلخیز و کشاورزی شکوفا می‌شود، بیابان‌هایی مانند مکه و مدینه که هرگز سبزی را به خود ندیده است، به یکباره به نخلستان تبدیل می‌شود و دامداری گسترش می‌یابد. اقتصاد جامعه شکوفا شده، فقر و تنگدستی از اجتماع رخت برمی‌بندد، آبادانی همه جا به چشم می‌خورد و بازرگانی رونق قابل توجه می‌یابد. حضرت مهدی (عج الله تعالی فرجه الشریف) علاوه بر برکت‌های زمینی و آسمانی، با تقسیم اموال، بخشش دارایی‌ها، ریشه‌کن کردن فقر، رسیدگی به محرومان و مستضعفان، رفاه اجتماعی را به ارمغان می‌آورد. عمران و آبادانی، گسترش کشاورزی و دامپروری و رونق بازرگانی از سایر کارهای حضرت است که به شکوفایی اقتصاد جامعه می‌انجامد.

حل مشکلات اقتصادی در رأس برنامه‌های حضرت مهدی (عج الله تعالی فرجه الشریف) است و مهم‌ترین اقدامات وی، مباح اعلام کردن بهره‌وری شایسته، عادلانه و سازنده از مواهب و نعمت‌هایی که خداوند برای انسان پدید آورده است. نیز اعطای آزادی‌های گوناگون در امور اقتصادی و اجتماعی و صنعتی، براساس حق و عدالت اسلامی و همچنین بهره‌وری از مواهب، امکانات و نیروهای طبیعت و میدان دادن به مغزها و اندیشه‌های توانا، سازنده و مبتکر است. (موعودنامه، ص ۱۱۴)

امام زمان - عجل الله تعالی فرجه الشریف - فرمود:

بر شما واجب است و به سود شما خواهد بود که معتقد باشید بر این که ما اهل بیت رسالت، محور و اساس امور، پیشوایان هدایت و خلیفه خداوند متعال در زمین هستیم. همچنین ما امین خداوند بر بندگانش و حجت او در جامعه می‌باشیم، حلال و حرام را می‌شناسیم، تأویل و تفسیر آیات قرآن را عارف و آشنا هستیم.

«تفسیر عیاشی، ج ۱، ص ۱۶»

برخیز که منجی جهان می‌آید
آن حجت حق، امید جان می‌آید
شد و امن ز کس از هکستن حسن
گل ریز، که صاحب الزمان می‌آید

نام و نسب

حضرت مهدی (عج) (عجل الله تعالی فرجه الشریف)

حضرت مهدی (علیه السلام) یگانه فرزند امام حسن عسکری (علیه السلام) یازدهمین امام شیعیان است. مادر آن حضرت، نرجس خاتون می باشد. امام مهدی (عج) در سحرگاه نیمه شعبان ۵۴۵ ه. ق در سامرا چشم به جهان گشود.

حضرت مهدی (علیه السلام) به نام‌های متعددی نامیده شده است. این تعدد نام‌ها، به جهات و مناسبت‌های گوناگونی صورت گرفته است و این، شأن و منزلت بزرگان است به گونه‌ای که اسامی متعدد ایشان، بیانگر صفات گوناگون و جوانب خاصی است که در وجود آن حضرت می باشد. احادیث فراوانی از پیامبر اسلام (ص) و ائمه معصومین (علیهم السلام) در باره حضرت مهدی (علیه السلام) وارد شده که از ایشان به نام‌های «مهدی»، «حجت»، «قائم»، «منتظر»، «خلف صالح»، «صاحب الامر»، «سید» و «امام نانی عشر» نام برده اند. علت نامیده شدن به «مهدی» آن است که خدای متعال وی را به امور پنهانی که هیچ کس از آنها اطلاعی ندارد، هدایت و ارشاد کرده است.

علت نامیده شدن به «قائم» آن است که وی بزرگترین قیامی که تاریخ بشری نظیرش را سراغ ندارد، به حق قیام می کند؛ آن گونه که باطل در آن راه ندارد و این امتیاز و برتری قیام حضرت مهدی (علیه السلام) است، زیرا تاریخ، قیام‌ها و جنبش‌هایی را توسط برخی افراد صورت گرفته را ثبت کرده است، اما همگی این قیام‌ها در برابر قیام حضرت مهدی (علیه السلام) قیام ناچیزی محسوب می شوند.

علت نامیده شدن به «منتظر» آن است که انسان‌ها در گذشته و اکنون منتظر ظهور و خروج حضرت مهدی (علیه السلام) هستند تا کره زمین را از هر گونه ظلم و جور پاک گردانند.

علت نامیده شدن به «صاحب الامر» آن است که او امامی بر حق است که خداوند عزوجل، طاعتش را بر بندگان واجب کرده است.

علت نامیده شدن به «حجت» آن است که وجود مقدسش، حجت خدا بر دو عالم می باشد و توسط آن حضرت است که خداوند متعال بر بندگانش احتجاج خواهد فرمود.

(خلاصه شده از کتاب امام مهدی (علیه السلام) از ولادت تا ظهور / فصل دوم)

دانش در عصر امام زمان

روایات، جهان را در روزگار امام عصر (علیه السلام)، جهانی متمدن و در اوج پیشرفت علمی معرفی می کند. فرق اساسی پیشرفت در روزگار حضرت مهدی (علیه السلام) با جهان کنونی در این است که در آن زمان، بشر در عین اینکه به بالاترین رشد علمی و صنعتی می رسد، به همان اندازه به تعالی اخلاق و کمال انسانی نزدیک می شود. دانش و علمی که امام عصر (علیه السلام) برای مردم به ارمغان می آورد، قابل سنجش با پیشرفتی که بشر از نظر علمی داشته، نیست و مردم نیز استقبال بیشتری به فراگیری دانش نشان خواهند داد. روایاتی که در باره پیشرفت صنعت در عصر ظهور آمده است، نمایانگر دگرگونی شگرفی در این زمینه است. حکومت آن حضرت، باعث رشد و تکامل خردها و اخلاق است. در نظام الهی حضرت مهدی (علیه السلام)، بشریت به نهایت بلوغ خود می رسد و اخلاق، اندیشه، آرزو... رنگ کمال به خود می گیرد. امام صادق (علیه السلام) فرمود: «علم و دانش، بیست و هفت حرف است و همه آنچه پیامبران آورده اند، فقط دو حرف آن است و مردم تاکنون جز با آن دو حرف، آشنایی ندارند و هنگامی که قائم ما قیام کند، بیست و پنج حرف دیگر را بیرون آورده، آن را میان مردم نشر و گسترش می دهد.» (بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۲۶)

امام زمان - عجل الله تعالی فرجه الشریف - فرمود:

من آخرین وصی پیغمبر خدا هستم به وسیله من بلاها و فتنه ها از آشنایان و شیعیانم دفع و برطرف خواهد شد.
«دعوات راوندی، ص ۲۰۷، ح ۵۶۳»

چه خوش است من می‌برم بهره ولای محمدی
سرو جان بجانم که کنم فدای محمدی
همه عهد هستی خود، به هم به صاحب جان
که یکی دقیقه بنم رخ دلگشای محمدی

بشارات قرآنی درباره

حضرت مهدی (عج الله تعالی فرجه الشریف)

هر چند از امام مهدی (علیه السلام) و غیبت ایشان به صورت مشخص نامی در قرآن برده نشده است، اما آیاتی از قرآن به قیام حضرت مهدی (علیه السلام) دلالت دارد که مفسران با استناد به روایات، آیات فراوانی را بر امام زمان (علیه السلام) تطبیق داده و ایشان را مصداق اکمل آن آیات دانسته اند که به چند مورد اشاره می شود:

– وَ تُرِيدُ أَنْ نَمُنُّ عَلَى الَّذِينَ اسْتَضَعُوا فِي الْأَرْضِ وَ نَجْعَلُهُمْ أُتَمَّةً وَ نَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ: اراده کرده ایم که بر آن طایفه ضعیف نگاه داشته شده در آن سرزمین منت گذارده و آنها را پیشوایان خلق قرار دهیم و وارث ملک و جاه گردانیم. (قصص/ ۵)

در برخی از روایات، این آیه بر ظهور امام زمان (علیه السلام) تطبیق داده شده است؛ از جمله حضرت علی (علیه السلام) در باره این آیه می فرماید: منظور از این آیه، آل محمد (صلی الله علیه و اله وسلم) می باشد که خداوند مهدی (علیه السلام) ایشان را بعد از سختی هایشان ظاهر کرده و باعث عزت آنها و ذلت دشمنان شان می شود.

– وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ...: خداوند به کسانی از شما بندگان که ایمان آورد و نیکوکار گردد، وعده فرمود که در زمین خلافت دهد. (نور/ ۵۵) روایات متعددی، مصداق اکمل این خلافت را دوران ظهور امام زمان (علیه السلام) معرفی می کنند؛ از جمله امام صادق (علیه السلام) بعد از خواندن این آیه فرمود: منظور از این آیه، حضرت قائم (علیه السلام) و اصحاب آن حضرت می باشد.

– وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ الْأَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ: بعد از تورات، در زبور داوود نوشتیم که حتماً بندگان نیکوکار من وارث زمین خواهند شد. (انبیاء/ ۱۰۵) امام باقر (علیه السلام) می فرماید: مراد از این آیه، باران مهدی (علیه السلام) در آخر الزمان می باشد.

– هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَ دِينِ الْحَقِّ لِيُظَاهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَ لَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ: او کسی است که رسول خدا را با هدایت و دین حق فرستاد تا دین او را دین غالب سازد، هر چند مشرکان کراهت داشته باشند. (توبه/ ۳۳)

امام موسی کاظم (علیه السلام) درباره این آیه می فرماید: منظور از این آیه این است که خداوند، رسولش را به ولایت و وصایت امر کرده است و ولایت عبارت است از دین حق؛ که آن دین را هنگام ظهور قائم آل محمد بر تمام ادیان برتری و ظفر خواهد بخشید.

(خلاصه شده از کتاب امام مهدی (علیه السلام) از ولادت تا ظهور / فصل سوم)

بهداشت در عصر امام زمان

بهداشت در عصر امام زمان (عج الله تعالی فرجه الشریف) شکوفایی دانش، به ویژه علم بهداشت و درمان در عصر حکومت حضرت مهدی (علیه السلام) و بهره گیری از آن برای گسترش بهداشت در جامعه و پیدایش آرامش روانی و تامین بهداشت روحی و نیز گسترش کشاورزی و دامداری و تامین تغذیه مطلوب، از جمله عواملی است که بهداشت را در عصر حضرت، به حد ایده آل می رساند و چنان می شود که وضعیت جسمی مردم دگرگون و عمر آنان طولانی می شود. رسول خدا (صلی الله علیه و اله وسلم) فرمود: «هنگامی که عیسی از آسمان فرود آمد و دجال را کشت... تا چهل سال، زندگی پربار و آسوده ای خواهید داشت و در این مدت نه کسی می میرد و نه بیمار می شود.» شاید منظور از این سخن، آن باشد که مرگها و بیماری هایی که پیش از ظهور حضرت گسترش یافته، در دوران حضرت به اندازه ای اندک و ناچیز است که می توان آن را در حکم نبودن و عدم دانست و شاید معنای ظاهری آن مراد باشد. امام حسین (علیه السلام) درباره حکومت حضرت مهدی (علیه السلام) می فرماید: «هیچ نابینا، زمین گیر و دردمندی روی زمین نمی ماند، مگر آنکه خداوند درد او را برطرف می سازد.» (موعودنامه، ص ۱۸۵)

امام علی (علیه السلام) می فرماید:

در زمان امام زمان (علیه السلام)، شر از جهان رخت بر بندد و خیر و نیکی به جای ماند و انسان یک مد بذر کشت کند و هفت مد برایش محصول دهد؛ زنا، شراب و ربا از بین برود و مردم به عبادت و دیانت و نماز جماعت روی آورند، عمرها طولانی شود و امانت ها به صاحبان شان باز گردد، درختان بارور و خیرات و برکات مضاعف شود، اشرار از میان بروند و نیکان باقی مانند و از دشمنان اهل بیت (علیهم السلام) کسی باقی نخواهد ماند. (بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۱۶)

دیگر از دیدن عصفیان و ستم خسته شدیم
بهریاری بفرست «مهدی» نورانی ما
قلب انوار بود در پیش دیدن او
دیگر از طهارنیا و ریختن ما

۳

بشارت های اهل بیت (علیهم السلام) در باره امام زمان (عج الله تعالی فرجه الشریف)

امامان معصوم علیهم السلام به جهت اهمیت مساله مهدویت و غیبت دوازدهمین حجت الهی، در فرصت های مناسب از عصر ظهور سخن گفته و شیعیان را با نشانه ها، علایم و ویژگی های دولت کریمه حضرت قائم (علیه السلام) آشنا ساخته اند.

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و اله و سلم) به فاطمه (سلام الله علیها) فرمود: شکی نیست که برای امت، مهدی خواهد آمد؛ او از فرزندان تو خواهد بود. (بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۶۷)

امیرالمؤمنین (علیه السلام): انتظار فرج بکشید و از رحمت خدا ناامید نگردید، زیرا محبوب ترین اعمال نزد خدای عزوجل، انتظار فرج است. (بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۱۲۳)

امام حسن (علیه السلام): آیا نمی دانید که هیچ یک از ما ائمه نیست مگر آن که در بیعت طغیانگر زمانه اش (به معنای زندگی با مظلومیت و تحت سلطه) واقع شده است؛ جز آن قائمی که عیسی بن مریم پشت سر او نماز می خواند. (بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۱۳۲)

امام حسین (علیه السلام): به تحقیق که صبرکنندگان در غیبتش بر اذیتها و تکذیبها، مانند مجاهدان با شمشیر در سپاه پیامبر (ص) هستند. (اعلام الوری، ص ۲۸۴)

امام سجاد (علیه السلام): هر کس در دوران غیبت قائم ما، بر ولایت ما ثابت قدم باشد، خداوند پاداش هزار شهید مانند شهدای بدر و احد را به او عطا می فرماید. (کشف الغمه، ج ۳، ص ۳۱۲)

امام باقر (علیه السلام): زمانی که قائم ما قیام کند، دست خویش بر سر بندگان گذارد و به این وسیله نیروهای مردم را تمرکز بخشیده و اخلاق شان را کامل سازد. (بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۵۲)

امام صادق (علیه السلام): مردم امام خود (امام زمان) را نیابند و او در موسم حج شاهد ایشان است و آنها را می بیند، اما مردم او را نمی بینند. (کمال الدین ج ۲، باب ۳۳، ح ۳۴)

امام کاظم (علیه السلام): من قائم به حق هستم، ولی آن قائمی که زمین را از دشمنان خدا پاک و از عدل و داد آکنده می سازد، پنجمین فرزند من است. (بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۱۵۱)

امام رضا (علیه السلام): مهدی را با سکینه و وقار، شناخت حلال و حرام، نیاز همگان به او و بی نیازی او از همه خواهید شناخت. (منتخب الاثر، ص ۳۰۹)

امام جواد (علیه السلام): برترین اعمال شیعیان مان، انتظار فرج است. (غیبت نعمانی، ص ۱۸۰)

امام هادی (علیه السلام): امام پس از من، فرزندم حسن است و پس از او، پسرش (قائم)؛ همان کس که زمین را از عدل و داد پر می کند همان گونه که از ستم و بیداد لبریز شده باشد. (الصراط المستقیم، ج ۲، ص ۲۳۱)

امام عسکری (علیه السلام): پسر من در چهره، خلق و خوی، شبیه ترین مردم به پیامبر خداست. خداوند او را در دوران غیبتش حفظ خواهد کرد و آنگاه او را فرمان ظهور خواهد داد و آن حضرت، زمین را از عدل و داد لبریز خواهد ساخت. (کمال الدین، ص ۴۰۹)

برکت در دوران حکومت حضرت مهدی

از ویژگی های دوران حضرت مهدی (علیه السلام)، رواج برکت است. علاوه بر آن که خداوند، برکت را از آسمان فرو می فرستد، چشمه سارها می جو شد و زمین، چند برابر محصول می دهد. در باره برکت محصولات، روایات گوناگونی آمده است: یک دانه انار، چندین نفر را سیر می کند و یک خوشه انگور را چندین نفر می خورند، یک کشاورز از هر من گندم، صد من محصول به دست می آورد، همان گونه که خداوند فرمود: «در هر سنبله، صد دانه به عمل می آید و خداوند برای هر کس اراده کند، زیاده تر می کند.» درختان بار می گیرند و برکتها فراوان می شود؛ اما در باره برکت در عمر و نیروی انسانها نیز روایات گوناگونی آمده است، از جمله اینکه: مردم در سایه فرمانروایی حضرت ولی عصر، عمری دراز خواهند داشت، به گونه ای که برای هر شخص هزار فرزند متولد می شود. توان و نیروی هر یک از شیعیان حضرت، برابر با نیروی چهل مرد و مومنان مانند پاره های آهن می شوند. (موعودنامه، ص ۱۶۵)

حضرت مهدی - عجل الله تعالی فرجه الشریف - می فرماید:

اوصیا کسانی هستند که خداوند متعال، دینش را با آنان زنده می کند و نورش را با آنان کامل می گسترد و سیطره می دهد. خداوند میان آنان و برادران و عموزادگان و دیگر خویشاوندانشان تفاوت آشکاری گذاشته است که به سبب آن، حجت از غیر حجت و امام از مأموم، شناخته می شود. آن تفاوت آشکار، این است که آنان را از گناهان محفوظ و مصون داشته از عیوب میرا کرده، از پلیدی پاک گردانیده، از اشتباه منزّه شان داشته، آنان را خزانه داران علم و حکمت و پرده داران سر خود قرار داده و آنان را با دلیلها تأیید کرده است. اگر این گونه نبود، همه مردم باهم یکسان بودند و هر کس می توانست ادعای امامت کند که در این حال، حق از باطل و عالم از جاهل، تشخیص داده نمی شد.

(بحار الانوار، ج ۵۳، ص ۱۹۴ و ۱۹۵، ح ۲۱)

کی رفته ای زدل، که تنم کنم تورا؟
کی بوده ای نخته، که سیدم کنم تورا؟
غیبت نکرده ای، که توهم طالب حضور
پنهان نگشته ای، که هوید کنم تورا

آیا حضرت مهدی (عج الله تعالی فرجه الشریف) به دنیا آمده است؟

در این رابطه احادیثی که گویای تولد حضرت مهدی (علیه السلام) است، آنقدر فراوان می باشد که به سختی می توان آن را شمرد. شیعیان به تولد حضرت مهدی (علیه السلام) معتقد هستند و در این اعتقاد هیچ گونه شک و شبهه ای وجود ندارد.

این موضوع تا حدی روشن است که حداقل یکصد و بیست و هشت نفر از اهل تسنن در منابع حدیثی و تاریخی مربوط به خود، اعتراف به ولادت حضرت مهدی (علیه السلام) در حدود نیمه دوم قرن سوم هجری کرده و عموماً به سلسله نسب پدری آن بزرگوار که از امام حسن عسکری شروع شده و به امام حسین بن علی بن ابیطالب ختم می شود، تصریح کرده اند و دیگر جای هیچ گونه شکی نیست که حضرت مهدی موعود، منتظر حسینی است.

اصل مسأله مهدویت در اسلام، مورد اتفاق میان همه مذاهب عقیدتی و فقهی اسلام است. چیزی که در این رابطه مورد اختلاف می باشد، موضوع ولادت حضرت مهدی است که گروهی انگشت شمار از اهل تسنن، منکر آن و اکثریت قریب به اتفاق، موافق با شیعه و در منابع عقیدتی، حدیثی و تاریخی خود صریحاً به آن اعتراف کرده اند از جمله: «محمد بن موسی گنجی شافعی» می گوید: همانا مهدی پسر حسن عسکری است، او زنده و موجود است و از زمان غایب شدنش تا کنون باقی است.

یا «محمد بن احمد مالکی» چنین می گوید: ابوالقاسم محمد حجت، فرزند امام حسن الخالص [به معنای پاکیزه و ناب]، در سامرا و در نیمه شعبان سال ۲۵۵ هجری به دنیا آمد. همچنین «سبط ابن جوزی حنفی» در کتاب خود می گوید: او محمد بن حسن بن علی و کنیه اش ابوالقاسم و حجت بازمانده الهی است. او صاحب الزمان، قائم، منتظر و آخرین ائمه است.

«شبروانی شافعی» نیز بر این عقیده است که: یازدهمین امام، حسن الخالص و ملقب به عسکری است. در شرافت او همین بس که حضرت مهدی منتظر از فرزندان اوست.

یا «ابن خلکان» می گوید: ولادت او در روز جمعه نیمه شعبان سال ۲۵۵ صورت گرفت. وقتی که پدرش از دنیا رفت، عمرش پنج سال بود. نام مادرش «خَمَط» بود؛ نر جس نیز گفته اند.

«ابن الخشاب» نیز در کتاب خود بر این باور است که: خلف صالح، از فرزندان ابی محمد حسن بن علی است. او صاحب الزمان است و مهدی اوست.

(خلاصه شده از کتاب امام مهدی (علیه السلام) از ولادت تا ظهور / فصل ششم)

امنیت در زمان حکومت امام زمان (عج الله تعالی فرجه الشریف)

در حالی که پیش از ظهور حضرت مهدی (علیه السلام) شرایط ناامنی بر جهان چیره است، یکی از بنیادی ترین کارهای حضرت، بازگرداندن امنیت به جامعه است. با برنامه ریزی دقیقی که در حکومت حضرت مهدی (علیه السلام) انجام می شود، در مدت کوتاهی امنیت در همه زمینها به جامعه برقرار می شود و مردم در محیطی پر از امنیت به زندگی خود ادامه می دهند؛ امنیتی که بشر در هیچ روزگاری مانند آن را ندیده است. راهها به گونه ای امن می شود که زنان جوان از جایی به جای دیگر، بدون همراه داشتن محرمی، سفر می کنند و از هر گونه تعرض و سوء نظر در امان هستند. مردم در امنیت کامل قضایی بسر می برند، به گونه ای که دیگر کسی از اینکه ممکن است حقتش پایمال شود، کوچکترین بیمی ندارد. برنامه ها و قوانین به گونه ای طرح ریزی و اجرا می شود که مردم خود را در امنیت کامل مالی و جانی می بینند. دزدی از جامعه رخت برمی بندد و امنیت مالی تا جایی فراگیر می شود که اگر کسی دست در جیب دیگری ببرد، هرگز احتمال دزدی داده نمی شود. این امنیت، حتی حیوانات و جانداران را نیز در بر می گیرد، به گونه ای که گوسفند و گاو در کنار هم زندگی می کنند و کودکان با عقرب و گزندگان هم بازی می شوند بدون اینکه آسیبی ببینند. امیرالمومنین علی (علیه السلام) فرمود: در آن زمان، گاو و گوسفند در یک مکان می چرخند. کودکان با مارها و عقربها بازی می کنند و آسیبی نمی بینند. (موعودنامه، ص ۱۲۳)

امام زمان - عجل الله تعالی فرجه الشریف - فرمود:

همانا، کسی که در حقوق برادران دینی تو، حریم الهی را نگه دارد و حقوق مالی ای را که برگردن دارد، به مستحقش برساند، از فتنه ای که انسان را به راه باطل می کشاند، و از محنت های تاریکی که سایه بر آن افکنده، ایمن خواهد بود، و کسی که بخل ورزد و از نعمت هایی که ایزد، به عاریت، در اختیار او گذاشته است، به مستحقش ندهد، در دنیا و آخرت زیانکار خواهد بود. (احتجاج، ج ۲، ص ۳۲۵)

اگرها از نور خورشید رخسار بخان شوند
پرده از رخسار آن سرو خرامان میرود
وعده دیدار نزدیک است یاران مژده باد
روز وصالش میرسد ایام هجران میرود

چگونگی نهان شدن حضرت مهدی (عج الله تعالی فرجه الشریف) از دیدگان مردم

غیبت حضرت مهدی (علیه السلام) به دو معنا است: معنای نخست اینکه آن بزرگوار در اجتماعات بشری زندگانی نکرده تا مردم به دیدار ایشان بروند و با وی ملاقات کنند؛ آن گونه که در مورد یک انسان عادی و معمولی این گونه است.

معنای دوم، پنهان بودن از دیدگان و چشمان بشر است بر طبق خواست خود آن بزرگوار. چنان که دیدن ارواح، فرشتگان و جن را - با آنکه در اجتماعات بشری موجود هستند - نمی توانند ببینند. مثلاً بیشتر کسانی که به زیارت آن حضرت مشرف شده اند، دیدارشان، با پنهان شدن آن حضرت از دیدگان آنان خاتمه یافته است.

می توانیم این غیبت را معجزه ای از معجزات حضرت مهدی (علیه السلام) دانست و به همین علت باید این غیبت را مسأله ای ماوراء الطبیعه به حساب آورد.

در اینجا احتمال دیگری نیز وجود دارد و آن اینکه حضرت مهدی (علیه السلام) در دیدگان بینندگان تصرف می کنند تا ایشان را ببینند و این از اولیای خدا - که دارای قدرت تصرف در موجودات هستند - بعید و دور از انتظار نیست. قرآن کریم در باره پنهان شدن از دیدگان برای مدت طولانی یا زمانی کوتاه می فرماید: «ما در جلو و پشت سر آنان سدی قرار داده ایم و آنان را پوشانیدیم؛ چندان که هیچ نمی بینند.» (یس / ۹)

اما این پرسش مطرح است که چرا آن حضرت برای قرون طولانی غایب شده اند؟ پاسخ این گونه است که آن حضرت همواره در معرض تهدید و کشته شدن قرار دارد، زیرا حکام ستمگری که در طول آن سال ها به ستمگری مشغول بوده اند، بیشترین تلاش و کوشش خود را صرف پایان بخشیدن به زندگانی حضرت مهدی (علیه السلام) می کردند؛ به ویژه پس از آن که می دانستند حضرت مهدی همان کسی است که تخت حکمرانان ظلم و جور را متزلزل کرده و درهم خواهد شکست. با مراجعه به تاریخ زندگانی اهل بیت متوجه می شویم که در باره هیچ یک از ائمه حتی یک حدیث به این مضمون وارد نشده است که دنیا را از عدل و داد پر خواهند ساخت و بر تمام جهان حکم خواهد راند و تمام وسایل پیروزی بر وی فراهم خواهد آمد؛ جز در باره وجود مقدس حضرت مهدی (علیه السلام). پس با چنین مسائلی فکر می کنید موضع حکومت های ظالم در قبال شخصیتی که برای تمام هستی آنان مایه ترس، هراس و خطر است، چگونه باید باشد؟ به همین علت بود که حضرت امام حسن عسکری (علیه السلام) به خاطر حفظ زندگانی فرزندش از شر حکام ستمگر، خبر ولادت حضرت مهدی (علیه السلام) را از عامه مردم پنهان نگه داشتند.

(خلاصه شده از کتاب امام مهدی (علیه السلام) از ولادت تا ظهور / فصل هفتم)

بی نیازی در عصر امام زمان (عج الله تعالی فرجه الشریف)

مردم در حکومت حضرت، چنان از نظر فکری رشد می کنند که بدون زور و فشار، به وظایف خود در همه ابعاد عمل می کنند. یکی از آن وظایف، پرداخت مالیات در آمد به دولت اسلامی است. اگر همه مسلمانان، خمس در آمد و زکات اموال خود را به حکومت اسلامی پرداخت کنند، رقم بزرگی را پدید می آورد و دولت بر هر گونه اقدام اصلاحی و خدمات همگانی قادر می شود. هر چند بخشش آن حضرت در آن روزگار، بی حساب است و مردم به شیوه های گوناگون درآمدهایی دارند که آنان را بی نیاز می کند، ولی آنچه بیشتر نظرها را جلب می کند، بلندطبعی و روح بی نیازی در آنان است. امام صادق (علیه السلام) بی نیازی همگانی را در عصر حضرت مهدی (علیه السلام) چنین توصیف می کند: به منادی دستور می دهد که در میان مردم اعلام کند هر کس نیازی به مال دنیا دارد، بر خیزد. از میان همه مردم فقط یک نفر برمی خیزد و می گوید: من! حضرت قائم (علیه السلام) به او می فرماید: برو پیش کلیددار و بگو مهدی به تو دستور می دهد که مالی به من بدهی. کلیددار می گوید: جامه اش را بیاور. جامه اش را پهن می کند و وسط آن را پر می کند. هنگامی که آن را بر دوش می گیرد، پیشیمان می شود که چرا در میان امت محمدی (صلی الله علیه و اله وسلم) من از همه آزمندتر باشم؟ چرا آن عفت نفس عمومی را من دارا نباشم؟ آن گاه مال را به کلیددار پس می دهد و ولی کلیددار آن را نمی پذیرد و حضرت مهدی (علیه السلام) می فرماید: ما آنچه عطا کردیم، هرگز باز پس نمی گیریم. (موعودنامه، ص ۱۸۹)

امام زمان - عجل الله تعالی فرجه الشریف - فرمود:

از خدا بترسید و تسلیم ما شوید و کارها را به ما واگذارید، بر ماست که شما را از سرچشمه سیراب برگردانیم، چنان که بردن شما به سرچشمه از ما بود، در پی کشف آنچه از شما پوشیده شده نروید و مقصد خود را با دوستی ما بر اساس راهی که روشن است به طرف ما قرار دهید. (بحار الانوار، ج ۵۳، ص ۱۷۹)

اطمی منجی انسان کی آید
شراب هستی انسان کی آید
که تها من نیم آدم سر لید
قرار و صبر و آرامم کی آید

غیبت صغری؛ پنهانی کوتاه مدت

علما و محدثان درباره شروع غیبت صغری دارای اختلاف نظر هستند. گروهی مانند شیخ مفید آغاز غیبت صغری را از هنگام ولادت حضرت مهدی (علیه السلام) به حساب آورده‌اند، زیرا از همان سال‌های آغازین ولادت، آن حضرت غیبت نسبی داشت و شماری اندک از یاران، وی را مشاهده کردند. برخی دیگر بر این عقیده‌اند که غیبت صغری، با درگذشت امام حسن عسکری (علیه السلام) آغاز شد و این مدت تا شروع غیبت کبری، دوران آمادگی شیعیان و انس آنان به جدایی از امام زمان (علیه السلام) بوده است. در این دوران ۶۹ ساله، سفیرانی رابط بین امام و مردم بودند. گروهی دیگر، آغاز غیبت امام (علیه السلام) را از زمانی می‌دانند که مأموران خلیفه به منزل حضرت در سامرا هجوم آوردند تا وی را دستگیر کنند و حضرت در آن هنگام، در سرداب منزل رفت و همان جا از دیده‌ها پنهان شد. در این میان، آنچه که بیشتر علما می‌گویند این است که غیبت صغری با زندگانی حضرت مهدی (علیه السلام) از ابتدای عمر همراه بوده است و پنج سال زندگی آن حضرت با پدر بزرگوارشان نیز از دوران غیبت صغری محسوب می‌شود. در این پنج سال، حضرت عسکری (علیه السلام) فرزندشان را برای برخی از افراد مورد اعتماد شیعه ظاهر و فرزند خویش را به عنوان دوازدهمین امام و پیشوا و مهدی موعود منتظر به آنان معرفی می‌کردند. طبق روایات، امام مهدی (علیه السلام) از هنگام ولادت در اختفا به سر می‌برد و بعد از نماز گزاردن به پیکر پاک پدر و دفن آن حضرت، وارد منزل شد و دیگر کسی آن حضرت را در اجتماع و در جمع مردم ندید.

برای پی بردن به علل و زمینه‌های غیبت و دست یافتن به تحلیلی جامع و صحیح، مروری بر وضعیت سیاسی، اجتماعی و فکری عصر عباسیان دوم و دوره مرکزیت سامرا در آستانه غیبت امام زمان (علیه السلام) لازم است و آنچه از لحاظ وضعیت سیاسی قابل توجه است، ستمگری‌های خلفای عباسی، اذیت و آزار علویان و شیعیان از طرف حکومت، جایگاه نداشتن شیعیان در معادلات سیاسی و حکومت و آنچه از لحاظ وضعیت اجتماعی قابل ذکر است، دو قطبی شدن جامعه و تقسیم آن به لحاظ مالی و اقتصادی به دو قشر محروم و برخوردار، همچنین از لحاظ وضعیت فکری، چرخش فکری آشکار متوکل از اعتزال به اهل حدیث و سرکوبی معتزله و شیعیان جلب توجه می‌کند؛ حال در چنین شرایط حاد سیاسی، اجتماعی و فکری است که مخفی بودن امام زمان (علیه السلام) به امری لازم و ضرورت تبدیل می‌شود.

(خلاصه شده از کتاب امام مهدی (علیه السلام) از ولادت تا ظهور / فصل هشتم)

آثار رسیده از امام زمان (عج الله تعالی فرجه الشریف)

با توجه به حضور محدود و کوتاه مدت آن حضرت در دوران پدر بزرگوار خود و محدودیت‌های فراوانی که در دوره غیبت برای آن حضرت وجود داشت، نباید انتظار داشت که مطالب بسیاری از آن امام همام به دست ما برسد؛ اما با این وجود، از آن حضرت آثاری چند به یادگار مانده است که برخی از آنها بسیار مهم و راهگشا می‌باشد. آثار آن حضرت عبارتند از:

- روایات و احتجاج‌ها: این روایات به ایام کودکی و دوران کوتاه زندگی آن حضرت در زمان حیات پدر بزرگوارشان باز می‌گردد.

- دعاها و نمازها: در دعاهای آن حضرت، مضامین بلند و گوناگونی مانند شناخت خداوند، مقام شامخ اهل بیت (علیهم السلام)، قیامت، انتظار فرج، وظایف مومنان در عصر انتظار، رفع گرفتاری‌ها از مومنین و بسیاری از مسائل اخلاقی و رفتاری دیگر مطرح شده است.

- زیارتنامه‌ها: در زیارتنامه‌های منسوب به آن حضرت، معارفی بلند از امام‌شناسی، شأن و مرتبه آن بزرگواران و وظایف و تکالیف مؤمنان نسبت به آن حضرت و نیز برخی حقایق، مجاهدتها و... آورده شده است.

- نامه‌ها و بیانات: آن حضرت (نامه‌های متعددی به برخی از نایبان خاص و نایبان عام یا بعضی از شیعیان و پیروان خود نوشته است. بعضی از این نامه‌ها در پاسخ برخی پرسش‌ها صادر شده است. محتوای این نامه‌ها حاوی مسائل گوناگونی همچون پرسش و پاسخ‌های فقهی، نقش امام در دوران غیبت، برخی هشدارها و پیشگویی‌ها، مرجعیت فقها در عصر غیبت و... می‌باشد. (تخلیص: موعودنامه، ص ۲۹)

امام سجاد (علیه السلام) می‌فرماید:

برای قائم ما دو غیبت است که یکی از آنها طولانی‌تر از دیگری است. غیبت اولی شش سال، شش ماه و شش روز است، ولی غیبت دیگری به قدری طولانی خواهد بود که بیشتر قائلین به آن از اعتقاد خود برمی‌گردند؛ در امامت او ثابت قدم نمی‌ماند جز کسی که ایمانش قوی و معرفتش کامل باشد و در برابر داوری‌های ما تردیدی به خود راه ندهد و در برابر ما کاملاً تسلیم باشد.

(ینابیع الموده، ص ۴۲۷)

گفتم که خدا مرا مردی بفرست
تو فان زده ام راه نجاتی بفرست
فرمود که باز منم یا محمدی
مگر گل ز کس صلواتی بفرست

چگونگی حل مسائل شیعیان در زمان غیبت صغری

شیعیان زمان غیبت صغری، توسط چهار نائب با امام زمان ارتباط برقرار می‌کردند و این‌گونه مشکلات خود را به این افراد می‌رساندند تا حضرت ولی عصر (علیه السلام) مسائل آنان را حل کند. البته در هر زمان یک نائب این وظیفه خطیر را بر عهده داشت و بعد از مرگ وی و با انتخاب امام زمان، این مسؤلیت بر دوش نائبی دیگر گذاشته می‌شد. اکنون به طور مختصر به شرح زندگی این چهار نائب می‌پردازیم.

نائب نخست: نام وی «عثمان بن سعید» و ملقب به «العمری»، «سمان»، «زیات»، «اسدی» و «عسکری» است. علت ملقب شدن به «سمان» و «زیات» این بود که به تجارت روغن و روغن زیتون اشتغال داشت تا به واسطه این شغل، از شر حکومت در امان باشد. شیعیان، اموال و نامه‌ها را به ایشان می‌رساندند و وی آنها را در پوست گوسفند - که از آن به عنوان ظرف روغن استفاده می‌کرد - می‌گذاشت و به این طریق، برای مشخص نشدن نقش خود برای حکومت، این‌گونه، نامه‌ها را به سوی امام می‌فرستاد.

نائب دوم: نام وی «محمد بن عثمان» ملقب به «عمری»، «عسکری» و «زیات» است. بخت خوب عثمان بن سعید آن بود که خدای متعال به وی فرزندی صالح که در شایستگی‌ها، مزایا و فضایل شبیه پدر بود، عطا فرمود و حضرت مهدی (علیه السلام) وی را انتخاب کرد تا جانشین پدر - «محمد بن عثمان» - و نائب خود باشد.

نائب سوم: قبل از وفات نائب دوم، فرمانی از حضرت مهدی (علیه السلام) برای محمد بن عثمان صادر شد که «حسین بن روح» را جانشین خود برای امر نیابت انتخاب کند. لقب ایشان «نوبختی» است که به علت عقل و درایت، نزد شیعیان مشهور و معروف بود.

نائب چهارم: نام وی «علی بن محمد» و لقبش «سمری» بود. امین بودن و جلالت ایشان نزد مردم به اثبات رسیده بود. از کرامت وی آن‌که در حالی که در بغداد بود، ساعت وفات علی بن الحسین بابویه قمی (پدر شیخ صدوق) را که در ری می‌زیست، خبر داد و دقیقاً هفده روز بعد علی بن الحسین همان‌گونه که «علی بن محمد» پیش‌بینی کرده بود، از دنیا رفت.

(خلاصه شده از کتاب امام مهدی (علیه السلام) از ولادت تا ظهور / فصل نهم)

رفاه مردم در زمان امام زمان

یکی از برنامه‌های الهی حضرت مهدی (علیه السلام)، رفاه همگانی و آباد ساختن جهان انسانی است. او خواهد آمد تا به برکت وجودش، همه جمعیت روی زمین از رفاه و آبادانی برخوردار شوند. در این زمینه روایات بسیاری از وجود مقدس رسول خدا (صلی الله علیه و اله وسلم) و سایر پیشوایان معصوم رسیده است که ما در اینجا به ذکر چند حدیث بسنده می‌کنیم. پیامبر می‌فرماید: امت من در زمان حضرت مهدی، آن‌چنان از نعمت الهی بهره‌مند می‌شوند که هرگز نظیر آن دیده نشده است. آسمان باران رحمتش را سیل آسا بر آنان فرو می‌ریزد، زمین چیزی از گیاهانش را باقی نمی‌گذارد، جز اینکه آن را می‌رویند، در آن روز، ثروت روی هم انباشته می‌شود، هر کسی که بیاید و بگوید: ای مهدی! چیزی به من عطا کن، می‌فرماید بگیر. (عقد الدرر، ص ۱۹۵)
امام باقر (علیه السلام) می‌فرماید: راه‌های اصلی را توسعه می‌دهد، بالکن‌هایی که به داخل راه‌ها آمده از بین می‌برد. ناودان‌هایی که به داخل کوچه‌ها می‌ریزد برمی‌دارد، هیچ بدعتی نمی‌ماند مگر آن‌که آن را از بین می‌برد و هیچ سنت نیکی نمی‌ماند جز اینکه آن را برپا می‌دارد. (ارشاد مفید، ص ۳۶۵)

امام صادق (علیه السلام) فرموده است:

هنگامی که حضرت قائم قیام کند، به عدالت رفتار می‌کند و به حکم حضرت داوود و حضرت محمد (صلی الله علیه و اله وسلم) در میان مردم داوری خواهد کرد و در این هنگام، زمین گنجینه‌های خود را آشکار خواهد ساخت و برکات خود را بیرون خواهد فرستاد. در آن زمان، انسان برای صدقات و مبرات خود جایی پیدا نمی‌کند، زیرا بی‌نیازی همه مؤمنان را فرا می‌گیرد. (اعلام الوری، ص ۴۳۲)

ای آنگاه در گنج‌هاست جمعی ز نور داری
کی از مسیر کوچه تصد عبور داری؟
چشم انتظار ما دم، تا بر ششم بتابی
ای آنگاه در حجاب است دریای نور داری

چگونگی بهره‌مندی از امام زمان (عج) در غیبت کبری

غیبت صغری با وفات نائب چهارم حضرت مهدی (علیه السلام) پایان پذیرفت. به این ترتیب راه‌های اتصال و ارتباط با امام زمان قطع شد و زمامداری دینی شکل دیگری به خود گرفت و به فقهای جامع الشرایط انتقال یافت و این موضوع در حدیث حضرت مهدی (علیه السلام) آمده است که: «و اما در حوادثی که رخ می‌دهد، به روایت‌کنندگان حدیث ما مراجعه کنید، زیرا آنان حجت من بر شما و من حجت خدا بر شما هستم.» (کمال الدین، ج ۲، ص ۴۸۴)

به این ترتیب حضرت صاحب‌الامر برای شیعیان خط جدیدی را جهت ایمن ماندن فقه شیعی گشودند. این مطلب به این معنا نیست که آن حضرت از اجتماع اسلامی عقب‌نشینی یا از مرکز زمامداری و تصرف در جهان هستی گوشه‌نشینی کرده یا آن‌که نظام رهبری و امامت منقرض شده باشد، بلکه نظام امامت تا پایان دنیا امتداد خواهد یافت، زیرا نظامی است الهی و زوال‌ناپذیر.

از جابر بن عبدالله انصاری نقل شده است که از رسول اکرم پرسیده شد: آیا شیعه در زمان غیبت از وی بهره می‌برد؟ و رسول اکرم در پاسخ فرمود: «آری! سوگند به آن کس که مرا به پیامبری برانگیخت، مردم از وی در زمان غیبتش بهره می‌برند مانند بهره‌ای که از خورشید می‌برند؛ اگر چه ابرها آن را پوشانده باشد.» (کمال الدین، ج ۱، ص ۲۵۳)

چقدر این تشبیه زیبا و کامل است. در گذشته مردم از خورشید چیزی جز این نمی‌دانستند که خورشید جرمی است آسمانی، بر زمین می‌درخشد، روز را با تابش خود آغاز می‌کند و با غروب خود، روز را به انتها می‌رساند و... اما علم جدید، امروزه برای خورشید بهره‌های فراوان و منافع مهمی را کشف کرده است. به این ترتیب بشر از وجود ایشان، کامیاب و بهره‌مند شده و زندگانی و نظام جهان پایدار می‌ماند. از وجود ایشان است که خیرات، برکات، الطاف پنهانی و فیوضات معنوی روی بشر گشوده می‌شود. اوست که به اذن خدای متعال بر هستی چیره است و این چیرگی از پس پرده غیبت صورت می‌پذیرد. آن بزرگوار به صورت مستمر در جهان هستی تصرف کرده و با قدرتی که خداوند بزرگ به ایشان عنایت فرموده است، آنچه را بخواهند انجام می‌دهند. فعالیت‌های حضرت مهدی (علیه السلام) و اعمال ایشان کاملاً منطبق با حکمت و مصلحت انجام پذیرفته و تابع هوی و هوس و امیال نفسانی نیست.

دینداری در عصر غیبت

انسان دیندار در صدر اسلام، عقاید و باورهای دینی را مستقیماً از پیامبر می‌گرفت و تعالیم خالص دین را با دریافت مستقیم از مفسر واقعی وحی دریافت می‌کرد، اما انسان دیندار در عصر امام زمان (علیه السلام)، از تمامی این دریافت‌های حسی به دور است و فقط بر اساس درک عقلی و تاریخی، پیامبر و امامان را می‌شناسد و به رسالت و امامت آنان ایمان دارد. بی‌گمان دیندار بودن در روزگار غیبت، ایمان افزون‌تری را می‌طلبد، زیرا ایمان به وجود پیامبر، امامان معصوم و غیبت مهدی (علیه السلام)، به نوبه خود، ایمان به غیبت است.

دینداری در روزگار غیبت، نیازمند بینشی است که انسان‌های دیندار در پرتو آن بتوانند در برابر تحریف‌ها، مسخ‌ها، شبهه‌ها، تردیدها، تزلزل‌ها و سرکوفت‌ها از درون و بیرون حوزه دین، اعتقادات دینی خود را نگه دارد و با هیچ‌یک از این عوامل، خلوص دینی و دینداری را در فکر و عمل از دست ندهد.

پایداری بر دین در روزگار غیبت، به پذیرش سختی‌ها، بیم‌ها، محرومیت‌ها و تنگناهای مادی و... بستگی دارد و چنانچه دینداری با صبر و شکیبایی آگاهانه توأم نباشد، به تدریج، ناامیدی‌ها روی می‌آورد و باور را از روح و فکر انسان می‌ستانند. امام صادق (علیه السلام) می‌فرماید: به تحقیق برای صاحب‌الامر غیبتی است، کسی که در آن زمان دینش را نگه دارد، همچون کسی است که درخت خار به دستش نگه دارد. (غیبه طوسی، ص ۷۵)

امام صادق (علیه السلام) می‌فرماید:

زمین از زمانی که خدای تعالی آدم را خلق فرمود، از حجت خدایی خالی نمانده است؛ حجتی ظاهر و شناخته‌شده یا پنهان و ناشناس. تا قیامت نیز از حجتی الهی خالی نخواهد ماند؛ که اگر چنین بود، خدا عبادت نمی‌شد. مردم از این حجت پنهان شده (امام زمان)، همان‌گونه که از خورشیدی که ابر رخسار آن را پوشانده باشد، بهره می‌برند و از وجود او استفاده خواهند کرد.

(بحار الانوار، ج ۵۲، باب علیه الغیبه، ص ۹۲)

از فرقت بر جوانی همگی پیر شدیم
بی تو از وادی دنیا همگی پیر شدیم
بی خود از حادثه عشق تو دیوانه و مست
عاشق کوی تو کشتم وزین گیر شدیم

آیا زمان غیبت کبری می توان امام زمان (عج الله تعالی فرجه الشریف) را دید؟

افرادی که به دیدار امام زمان (علیه السلام) در زمان غیبت کبری شرفیاب شده اند، جداً فراوان هستند و نمی توان تعدادشان را شمرد. گفتنی است بسیاری از کسانی که توفیق یارشان بوده است و به چنین شرافت بزرگی نائل آمده اند، این تشریف را یا به خاطر ترس از شهرت یا از بیم متهم شدن به کذب و دروغ نقل نکرده اند و به این ترتیب سکوت را بر خبر دادن ترجیح داده اند؛ اما کسانی که تشریف به محضر مقدس حضرت ولی عصر (ارواحنا فدایا) را به اطلاع دیگران رسانده اند، شاید ضرورت یا تکلیف شرعی ایجاب می کرده که به خاطر اثبات حق و ثابت گرداندن عقاید مردم، شرفیابی خود را ذکر کنند. در اینجا دو نمونه از این تشریفات به اختصار آورده می شود.

مرحوم حاجی نوری در کتاب «نجم الثاقب» نقل می کند: مرحوم آخوند «ملا زین العابدین سلماسی» - که یکی از شاگردان مرحوم «سید بحر العلوم» است - فرمود: من در محضر درس سید بحر العلوم بودم که شخصی پرسید: آیا امکان دارد کسی در زمان غیبت کبری حضرت صاحب الزمان را ببیند؟ سید بحر العلوم به او پاسخ نداد، ولی من نزدیک او نشسته بودم، دیدم سرش را پایین انداخته و آهسته می گوید: چه بگویم در جواب او و حال آن که آن حضرت مرا در بغل گرفته و به سینه خود چسبانده است.

یا شیخ محمد حسن مازندرانی حائری می فرماید: بعد از ازدواج، به مرض سل شدیدی مبتلا شدم و ضعف بر من غلبه کرد، به حدی که قادر به بیرون رفتن از خانه نبودم. عادت من این بود که فرشی پشت بام انداخته بودند و به مجرد رسیدن از حرم مطهر، آن جا دراز می کشیدم. یک روز از حرم برگشته و دراز کشیده بودم. ناگاه دیدم سیدی که به مرحوم سید مهدی قزوینی حلی در ایام کهولتش شباهت داشت، بدون آن که کسی را خبر دهد، روی بام آمد. تعجب کردم و خواستم به احترام ایشان برخاسته و زن ها را خبر کنم که بالا نیایند. با دست اشاره کرد که ساکن و ساکت باش و دستش را بر پیشانی من مالید و فرمود: حالت چطور است؟ بعد فرمود: بر توباد به مواظبت بر قرائت قرآن. فوراً احساس کردم مرضم رفع و آن سید هم غایب شد.

(کمال الدین، ج ۱، ص ۱۲۰)

دولت کریمه حضرت مهدی (عج الله تعالی فرجه الشریف)

دولت کریمه از بارزترین ویژگی حکومت حضرت مهدی است. آرمان تشکیل حکومتی عدل پرور و تحقق جامعه ای حق پرور، اندیشمندان بسیاری را بر آن داشته که به طراحی نمونه آن شهر طلایی و ایده آل بپردازند و جامعه بشری را به آن بشارت دهند یا برای نیل به آن تشویق کنند. افلاطون نقشه «آتوپیا» را تهیه کرد، فارابی تابلوی «مدینه فاضله» را ترسیم کرد و توماس کامپانلا، ماکت شهر «آفتاب» را طراحی کرد. آری، همه انسان ها که فطرت تکامل جو و کمال طلبشان، آنان را از وضع نامطلوب کنونی حاکم بر جوامع بشری گریزان ساخته، به شهری می اندیشند که بستر مناسبی را برای شکوفایی گرایش های عمیق فطری آدمی و رشد فضایل ناب انسانی فراهم سازد. این جاست که مکتب اسلام، دستور العمل جامع حیات طیبه بوده، موهبت امید را در سه مرحله به امت رسول خدا (ص) ارزانی داشته است: ۱- لزوم امید داشتن به مدد و رحمت الهی ۲- وعده وراثت و امامت صالحان و مستضعفان ۳- تأمین ضمانت اجرایی وعده فوق با ظهور منجی آخر الزمان؛ مهدی موعود و تشکیل آرمان شهر آسمانی دولت کریمه به دست حضرتش. پس از تحقق وعده الهی و ظهور و حکومت عدل مهدی (علیه السلام)، آرمان شهر حقیقی و دولت کریمه شکل می گیرد و تمام افراد از مزایای حقوق و عدالت اجتماعی برخوردار می شوند و در پرتو آن دولت، توحید و ایمان در سراسر زمین حکومت می کند. در دعای افتتاح هم می خوانیم: خدایا! ما با یک دنیا اشتیاق، دولت کریمه را از تو می خواهیم. (موعودنامه، ص ۳۲۵)

امام زمان - عجل الله تعالی فرجه الشریف - می فرماید:

و اگر چنانچه شیعیان ما - که خداوند آنان را بر طاعت خویش موفق فرماید - بر وفای به عهده ای که با آنان بسته شده بود، اجتماع کرده بودند، یمن ملاقات ما از آنان به تاخیر نمی افتاد و سعادت دیدار ما با شناختن به هنگام ملاقات، هر چه زودتر نصیبشان می شد. (احتجاج، طبرسی، ج ۲، ص ۴۹۹)

من و از توجدی ولای بر من
تو بوی اعتنایی ولای بر من
به وقت مرگ و در قبر و قیامت
سراغم گزینی ولای بر من

۱۰
کرمه با استقامت

اثبات عمر طولانی امام زمان (عج الله تعالی فرجه الشریف)

یکی از مهم ترین شبهاتی که همواره در طول تاریخ مطرح بوده، این است که اگر حضرت مهدی (علیه السلام) زنده است، چگونه بیش از یازده قرن عمر کرده و با نسل های بی شماری زیسته و در عین حال گرفتار دوران کهنسالی نشده است؟

بهترین موردی که هرگونه شک و تردید را می زداید، بیان کتاب آسمانی قرآن کریم در مورد حضرت نوح (علیه السلام) است؛ آنجا که می فرماید: «نوح را به سوی قومش فرستادیم، در میان آنان ۹۵۰ سال درنگ نمود...» (عنکبوت/ ۱۴)

همچنین قرآن در باره حضرت عیسی (علیه السلام) می فرماید: «و گفتارشان که ما عیسی مسیح پسر مریم پیامبر خدا را کشتیم، در حالی که نه او را کشتند و نه بر دار آویختند... و از گمان پیروی می کنند و قطعاً او را نکشتند؛ بلکه خدا او را به سوی خود بالا برد...» (نساء / ۱۵۷ و ۱۵۸)

در «صحیح بخاری» و «صحیح مسلم» آمده است که حضرت عیسی بار دیگر به زمین فرود خواهد آمد. در مورد حضرت خضر نیز برخی روایات تصریح دارند که زنده است و در زمان حضرت مهدی (عج) می آید. در برخی از روایات، در مورد «دجال» آمده است که تاکنون حیات دارد و تا ظهور حضرت مهدی (علیه السلام) حیات خواهد داشت.

با مراجعه به تاریخ پی می بریم که افراد دیگری نیز عمرهای بسیار طولانی داشته اند از قبیل خضر نبی که هزاران سال عمر کرده و هنوز زنده است؛ لقمان بن عاده که ۳۵۰۰ سال عمر داشته است؛ لقمان حکیم با ۴۰۰۰ سال یا بنا بر نقلی دیگر، هزار سال؛ نوح پیامبر با ۲۵۰۰ سال؛ شیث فرزند آدم با ۹۱۲ سال؛ حضرت آدم با ۹۳۰ سال؛ ادریس نبی با ۸۶۲ سال؛ سلیمان نبی با ۷۱۲ سال؛ سام پسر نوح با ۶۰۰ سال و... .

جالب است به گفتار شهید «صدر» نیز اشاره کنیم که می گوید: شاید این یک تصادف باشد که در طول تاریخ انسانی، فقط دو تن مأمور به پاک ساختن تمدن انسانی از مایه های فساد و تباهی باشند و در عین حال، زندگی آن دو چنان طولانی شود که چندین برابر یک آدم معمولی عمر کنند. نوح، نخستین آن دو، در گذشته نقش خود را به پایان برد و به گفته صریح قرآن، ۹۵۰ سال در میان قوم خویش درنگ کرد. دیگری حضرت مهدی (علیه السلام) است که نقش خود را در آینده ایفا می کند و تاکنون بیش از هزار سال در میان توده قوم خویش زیسته است. چگونه زندگانی طولانی نوح را باور داریم، اما طول عمر حضرت مهدی (عجل الله تعالی فرجه الشریف) را نمی پذیریم؟

(ترجمه بحث حول المهدی، آیت الله صدر، ص ۳۴)

انتظار و صهیونیسم

در عصر ما که یهودیان صهیونیست، خود بپا خاسته و با اشغال فلسطین در صدد برآمدند حقارت همیشگی قوم یهود را برافکنند، چیزی از تب و تاب انتظار موعود کاسته نشده است و یهودیان در انتظار مسیحا لحظه شماری می کنند. حدود صد سال پیش، متفکران یهود گفتند قوم ما این همه سال در انتظار، خواری ها را بر خود هموار کرد، ولی از وی خبری نیامد. دیگر انتظارمان به سر آمد و کاسه صبرمان لبریز شد؛ جا دارد که خود برای پایان دادن به وضع موجود بر خیزیم. آنان مکتب صهیونیسم را تاسیس کردند و گفتند باید خودمان فلسطین را بگیریم، عموم یهودیان می گفتند این کار درست نیست، زیرا طبق باورهای دینی، فقط مسیحا می تواند به چنین کاری اقدام کند. صهیونیستها گفتند ما برای قیام مسیحا پایگاهی در فلسطین درست می کنیم. آنان با صبر و حوصله فراوان، برای این کار تبلیغ کردند و مهاجرانی را به فلسطین بردند و پنجاه سال پیش دولت غاصب اسرائیل را در اراضی اشغالی بنیان گذاشتند. سرانجام، بیشتر آنان، یهودیت صهیونیسم را از جان و دل پذیرفتند و آن را رهگشای عصر مسیحا دانستند. از این رو،

صهیونیست های غاصب فلسطین، علاوه بر دعاهای مسیحایی

مرسوم، در پایان مراسم

سالگرد بنیانگذاری

رژیم غاصب، پس از

دمیدن در شیپور

عبادت، این گونه

دعا می کنند:

اراده خداوند ما

چنین باد که به لطف او شاهد

سپیده دم آزادی باشیم و نفخ صور مسیحا،

گوش ما را نوازش دهد. (موعودنامه، ص ۱۳۲)

امام محمد باقر (علیه السلام) می فرماید:

حتی اگر یک روز زمین بدون امامی از خاندان ما خانواده خالی بماند، اهلش را فرو می برد و خدای تعالی آنان را به شدیدترین وضع عذاب خواهد فرمود. خداوند ما را در زمینش حجت قرار داد و وسیله امان در زمین برای اهل زمین؛ تا هنگامی که ما در میان آنان هستیم، از بهم پیچیدگی زمین در امان خواهند بود. اگر خداوند بخواهد آنان را هلاک گرداند و مهلتشان ندهد، ما را از میان آنها و به سوی خود بالا خواهد برد؛ آنگاه آنچه بخواهد و دوست داشته باشد، انجام می دهد...

(غیبت النعمانی، ص ۱۹۳، حدیث ۷)

نظری کن که دل غمزه گان شاد شود
گذری کن که جهانی ز غم آزار شود
آفتاب ز پس پرده غیبت بدر آشی
تا حمان از کرم و لطف تو آرد شود

۱۱
کتابخانه حضرت
امام مهدی

کی ظهور می کند؟

حکمت الهی اقتضا کرده است که زمان ظهور حضرت مهدی (علیه السلام) نزد مردم ناشناخته بماند. با وجود احادیث فراوانی که از رسول اکرم و ائمه اطهار در باره جوانب گوناگون حضرت مهدی (علیه السلام) و مساله ظهور آن بزرگوار نقل شده است، اما زمان قیام آن امام بزرگوار در هیچ حدیث و خبری تصریح نشده است. هیچ کس علت واقعی پنهان بودن وقت ظهور را به طور قطع نمی داند. شاید حکمت این راز پوشیده آن باشد که مؤمنان در طول قرن ها، ظهور آن حضرت را انتظار برده و بر این انتظار تلخ، پاداش برند.

انتظار منجی از یک سو عاملی برای پایداری و شکیبایی در برابر سختی ها و مشکلات عصر غیبت بوده و از سوی دیگر، عاملی برای پویایی و تحرک شیعیان و آماده باش همیشگی آنان است. بر اساس تعالیم ائمه معصومین (علیهم السلام)، فرد منتظر باید هر لحظه آماده ظهور باشد و زندگی خود را چنان سامان دهد که هر زمان اراده خدا به ظهور تعلق گرفت، بتواند با سر بلندی در پیشگاه حجت خدا ظاهر شود. به عبارت دیگر، انتظار ظهور حجت در آینده ای نامشخص، هم بیم دهنده و هم نوید بخش است؛ بیم دهنده است زیرا منتظر با خود می گوید شاید همین سال، همین ماه یا همین روز ظهور رخ دهد، پس باید آماده حضور در پیشگاه حجت خداوند و ارائه اعمال خود به آن حضرت باشد؛ و امید بخش است زیرا منتظر می اندیشد شاید در آینده ای نزدیک ظهور رخ دهد و سختی ها و مشکلات او به پایان برسد؛ لذا باید پایداری و مقاومت ورزید و تسلیم جریان هایی نشد که در پی غارت سرمایه های ایمانی و اعتقادی هستند. در انتظار فرج بهره دیگری هم است و آن اینکه انتظار، یعنی تصدیق سخن خدای متعال و کلام رسول او و ائمه اطهار؛ و این تصدیق از مراتب ایمان و درجات تسلیم و اطاعت است. در این موضوع حکمت دیگری نیز وجود دارد و آن عبارت است از امتحان و آزمایش؛ زیرا خداوند، بندگان خود را به انواع و روش های گوناگون امتحان می کند. بنابراین بر اساس روایات قطعی و تردیدناپذیر، وظیفه ما، انتظار فرج، نزدیک دیدن ظهور و کسب آمادگی کامل برای فرا رسیدن این روز فرخنده است. لذا باید بسیار مواظب بود و اجازه نداد که اصل موضوع «انتظار فرج» به عنوان ارز شمندترین سرمایه اعتقادی شیعه، با طرح مباحث فرعی و حاشیه ای چون زمان ظهور، چگونگی زندگی حضرت در زمان غیبت و... مورد بی توجهی یا کم توجهی قرار گیرد و از وظایف اصلی منتظران در زمان غیبت، غفلت شود.

(خلاصه شده از کتاب امام مهدی (عج) از ولادت تا ظهور / فصل چهاردهم)

آثار انتظار

مدعیان واقعی انتظار، باید همیشه آثار انتظار در آنها آشکار باشد از جمله:
- خودسازی فردی: فرد منتظر، همیشه باید خودساخته و آماده باشد. برای تحقق بخشیدن به چنین انقلابی، مردانی بزرگ، مصمم، خودساخته و دارای بینش عمیق لازم است. خودسازی برای چنین هدفی، مستلزم به کار بستن برنامه های اجتماعی، فکری و اخلاقی است.
- خودسازی اجتماعی: منتظر، علاوه بر خودسازی خود، باید مراقب حال دیگران نیز باشد و علاوه بر اصلاح خویش، در اصلاح دیگران و جامعه خود نیز بکوشد.

- حل نشدن در فساد محیط: یکی از آثار انتظار، عدم تسلیم در برابر آلودگی های جامعه است. هنگامی که فساد، بیشتر مردم را به آلودگی می کشاند، گاهی افراد پاک در یک بن بست روانی قرار می گیرند و فکر می کنند دیگر امیدی برای اصلاح نیست و چه بسا آنان نیز به صورت تدریجی به فساد و همرنگی با محیط کشیده شوند. یگانه چیزی که می تواند آنها را به مقاومت و خویشتن داری دعوت کند، امید به اصلاح نهایی و ظهور مصلح جهانی است.

- پایداری در برابر رهبری های فاسد و مبارزه با فساد: هر کس سرگذشت دستگاه های جبار مانند بنی امیه، بنی عباس و... را بخواند، می فهمد که چه وضع ناامیدکننده ای پیش آمد که هدف های واقعی و اصولی اسلام، از رسمیت افتاد و اصلاً مطرح نبود. یگانه چیزی که مسلمانان را در حال اعتراض به اوضاع و تقاضای اجرای برنامه های اسلامی دلیر می کرد، وعده های قرآن و پیامبر (ص) بود که این دین از بین نمی رود و آینده از آن اسلام است. (تخلیص: موعودنامه، ص ۲۷)

امام زمان - عجل الله تعالی فرجه الشریف - فرمود:

چنانچه خداوند متعال اجازه سخن و بیان حقایق را به ما بدهد، حقایق آشکار می گردد و باطل نابود می شود و خفقان و مشکلات برطرف خواهد شد.

«بحار الأنوار، ج ۵۳، ص ۱۹۶»

جز در خانه تو در نزم جای دگر
نروم از سر کوی توبه باوای دگر
خاک عالم بستم که طلبم در همه عمر
از خدا غیر قای تو تنی دگر

اوصاف و علایم حضرت مهدی

(عج الله تعالی فرجه الشریف)

با بررسی روایات و احادیثی که مربوط به امام زمان (علیه السلام) است، به احادیث بی شماری برخورد می‌کنیم که در آن به علایم و اوصاف حضرت مهدی (علیه السلام) اشاره شده است. اکنون این پرسش مطرح می‌شود که حکمت ذکر اوصاف و علایم آن حضرت چیست؟ اندیشمندان اسلامی این‌گونه پاسخ داده‌اند:

- اینکه با تحقق این نشانه‌ها و انطباق این اوصاف با حضرت مهدی (علیه السلام) زمان ظهور آن حضرت، هر گونه شک و تردیدی برطرف شده، مردم خبر ظهور آن بزرگوار را با تمام یقین تلقی خواهند کرد و فرصتی برای افراد ضعیف‌النفس باقی نمی‌ماند تا در وجود حضرت مهدی (علیه السلام) شک کرده و دیگران را تردید بیندازند؛ زیرا علایم فقط در آن بزرگوار موجود و صفات تنها در آن حضرت جمع است.

- خداوند می‌دانست که برخی افراد گمراه با دروغ و فریب ادعای مهدویت خواهند کرد، به همین علت خداوند متعال این علایم مهم - که بر هیچ‌کس در جهان منطبق نیست - علایم قطعی را برای امام زمان (علیه السلام) و ظهور آن بزرگوار قرار داد، تا مردم به سبب ادعاهای گمراهان فریب نخورند. به این ترتیب بسیاری از این مدعیان در ادعای دروغین خود شکست خوردند و جز افرادی ساده از مردم ضعیف‌النفس از آنان پیروی نکردند. در زیر به برخی از احادیث وارده در باره اوصاف آن حضرت اشاره می‌شود:

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و اله وسلم) فرمود: مهدی از فرزندان من است. وقت ظهور چهل ساله به نظر می‌آید و چهره‌اش مانند ستاره درخشان است. در گونه راست وی خالی سیاه و نزد او دو عبای قطوانی [محلی در کوفه] است. گویی از مردان بنی اسرائیل است. بیست سال حکومت کرده، گنج‌ها را استخراج و شهرهای شرک را فتح می‌کند. (البیان، گنجی شافعی، ص ۱۳۷)

امام حسین (علیه السلام) نیز فرموده است: اگر مهدی قیام کند، مردم وی را نخواهند شناخت؛ زیرا وی به صورت جوانی به سوی آنان بر خواهد گشت، اما مردم او را مردی بس سالخورده می‌دانند. (عقد الدرر، ص ۴۲)

امام رضا (علیه السلام) نیز اوصاف آن حضرت را این گونه بیان می‌دارد: علامت وی آن است که سن او زیاد است، ولی سیمایی جوان دارد؛ تا آن جا که بیننده گمان می‌برد سنی حدود چهل سال یا کمتر دارد. از نشانه‌های او اینکه با گذشت روزها و شبها پیر نمی‌شود تا آن که اجلس فرا رسد. (اکمال الدین، ج ۲، ص ۶۵۲)

جهانی سازی حضرت مهدی

(عج الله تعالی فرجه الشریف)

تمام پیامبران الهی به دنبال محقق کردن هدف واحدی بودند؛ همان هدفی که همه دسته‌ها، گروه‌ها و جمعیت‌های بشری را یکجا زیر پرچم پرافتخار مهدی منتظر (علیه السلام) جمع می‌کند. خداوند تعالی در قرآن کریم می‌فرماید: «او همان کسی است که رسولش را با هدایت و دین حق ارسال کرد، تا بهرغم میل مشرکان، آن را بر تمام ادیان حاکم گرداند.»

امام هفتم (علیه السلام) ذیل این آیه فرمودند: هنگام قیام مهدی (علیه السلام) است که اسلام را بر تمامی ادیان حاکم می‌گرداند. اولین گام برای تحقق دهکده جهانی و جامعه واحد بشری، ایمان آوردن تمام ادیان و پیروان آنها به حضرت مهدی (عج الله تعالی فرجه الشریف) و جمع شدن آنان زیر پرچمش است، زیرا دعوت به اتحاد جهان و جهانیان امری تازه نیست و در تمام ادیان آسمانی و قدیمی می‌توان مساله‌ای مرتبط با آن را یافت و ریشه تفکر اتحاد بشریت را باید در دین ادیان جست‌وجو کرد. (تخلیص: موعودنامه، ص ۲۵۶)

امام علی (علیه السلام) می‌فرماید:

وی [مهدی موعود] سپید چهره است و پیشانی درخشان و صاحب نشان و خال. دانایی است تعلیم‌نندیده. آگاهی‌دهنده از تمام هستی؛ قبل از آن که کسی به او بیاموزد. بدانید که مهدی از کسانی که به حق ما معترف نباشد، طلب قصاص خواهد کرد. او شاهد حق است و خلیفه خدا بر خلقش. نامش مانند نام جدش رسول خدا است. فرزند حسن بن علی عسکری است و از فرزندان فاطمه و از ذریه فرزندانم حسین... (الزام الناصب، ج ۲، ص ۶۵۲)

ای دل شیدری ما گرم تنی تو
کی شود آخر پدید طبعت زیبی تو
نور خدایی چو را روی نمان می کنی
کس نکند جز خدا اصل معنی تو

۱۳
کرم با اوصاف

نشانه‌های قطعی ظهور حضرت مهدی (عج الله تعالی فرجه الشریف)

نشانه‌های ظهور عبارتند از آن دسته رخدادهایی که بر اساس پیش‌بینی ائمه معصومین، در آستانه ظهور حضرت مهدی (علیه السلام) پدید می‌آید و تحقق هر یک از آنها نویدی از نزدیک شدن آن قیام جهانی است؛ به گونه‌ای که با تحقق مجموعه رخدادها پیشگویی شده و به دنبال آخرین نشانه، حضرت مهدی (علیه السلام) قیام خواهد کرد.

اگرچه تقسیمات گوناگونی از نشانه‌های ظهور شده، ولی آنچه از همه مهم‌تر می‌باشد، تقسیم این نشانه‌ها به حتمی و غیر حتمی است. نشانه‌های حتمی، آنهایی هستند که پدیدار شدن آنها بدون هیچ قید و شرطی، قطعی و الزامی خواهد بود؛ برخلاف نشانه‌های غیر حتمی. نشانه‌های پنج‌گانه حتمی عبارتند از:

- خروج سفیانی؛ از سخنان معصومین فهمیده می‌شود که پیش از قیام آن حضرت، مردی از نسل ابوسفیان در منطقه شام خروج کرده و با تظاهر به دینداری، گروه زیادی از مسلمانان را فریب داده و بخش گسترده‌ای از سرزمین‌های اسلامی را به تصرف خود درمی‌آورد و پس از اتفاقاتی، سرانجام توسط حضرت مهدی به کشته می‌شود.

- خروج یمانی؛ یکی دیگر از نشانه‌ها، خروج سرداری از اهل یمن است که مردم را به حق و عدل دعوت می‌کند. این نشانه در منابع اهل سنت نیز مورد اشاره قرار گرفته و از پرچم او به عنوان هدایت‌گرتترین پرچم یاد شده است.

- خسف به بیداء؛ به معنای فرو برده شدن در سرزمین «بیداء» است. مقصود از این نشانه آن است که سفیانی با لشکری عظیم به قصد جنگ با مهدی (علیه السلام) عازم مکه می‌شود و در بین مکه و مدینه، در محلی که سرزمین «بیداء» نامیده می‌شود، به گونه‌ای معجزه‌آسا و به امر خداوند در زمین فرو می‌روند.

- قتل نفس زکیه؛ نفس زکیه، یعنی فرد بی‌گناه، پاک و کسی که قتلی انجام نداده است. در آستانه قیام امام مهدی (علیه السلام) و در گیرودار مبارزات زمینه‌ساز انقلاب آن حضرت، فردی پاک‌باخته، مخلصانه در راه امام تلاش می‌کند و مظلومانه به شهادت می‌رسد.

- ندای آسمانی؛ یکی دیگر از نشانه‌های حتمی ظهور، ندای آسمانی است؛ صدایی که در میان زمین و آسمان تولید می‌شود و به گوش تمامی انسان‌های روی زمین می‌رسد. از پاره‌ای روایات فهمیده می‌شود که این صدا برای هر قوم و ملتی، به زبان خود آنهاست و ندادهنده نیز جبرئیل و فرشته وحی خواهد بود.

(خلاصه شده از کتاب امام مهدی (عج) از ولادت تا ظهور / فصل شانزدهم)

استکبار جهانی و مهدی باوری

نظام سلطه جهانی برای استمرار بخشیدن به نفوذ و حفظ منافع نامشروع خود، با دقت فراوان، نقاط قوت جهان اسلام را زیر نظر دارد تا آنها را نابود سازد. یکی از این نقاط قوت، اندیشه رهایی‌بخش «مهدی‌باوری» است. از این‌رو استکبار جهانی، سناریوهای گوناگونی را برای تضعیف و نابودی این اندیشه مقدس طراحی کرده است که به برخی از آنها اشاره می‌کنیم:

- دخالت مستقیم و حمایت از پروسه «شخصیت‌پردازی و مهدی‌تراشی»: حمایت خائنانه استعمارگران از مدعیان مهدویت مانند مهدی الصومال در آفریقا، سیدعلی محمد باب، حسینعلی بهاء و سیدمحمد نوربخش در ایران؛ سیدمحمد جونپوری در هند و محمدبن عبدالله القحطانی در حجاز؛ به خوبی روشنگر اهداف شوم و پلید آنان است.

- تخریب پایه‌های فکری «مهدی‌باوری» از طریق زُست‌های علمی و به ظاهر شرق‌شناسی: نظام سلطه زیر نقاب شرق‌شناسی، سربازان صلیبی خود مانند «فان فلوتن»، «گلدز بهر یهودی»، «ولیهوسن»، «پروکیلین» و... را به نام مستشرق راهی کشورهای اسلامی کرد تا شاید از طریق تردیفاکتی، اذهان افراد غیرآشنا با مبانی دقیق اسلامی را مشوش کند.

- پرورش و حمایت از خودباختگان سرسپرده داخلی: کوتاه‌فکرانی چون احمدکسروی، شریعت‌سنگلجی و سلمان رشدی طعمه‌های خوبی بودند که استکبار جهانی آنان را به راحتی با اعطای مدال‌های «نویسنده آزاداندیش»، «متفکر منصف» و «پژوهنده روشنفکر» به دام خود بکشد.

- انتشار تبلیغات مسموم رسانه‌ای: مانند ساخت سریالی به نام «نوستر آداموس» که هدف از آن، به تصویر کشیدن چهره‌ای خشن و گرفتار جنون قدرت موعود (نستجیر بالله) و تحریک عواطف ملل غربی برضد اسلام و منجی موعود بود. (تخلیص: موعودنامه، ص ۹۸)

NOSTRADAMUS

امام باقر (علیه السلام) می‌فرماید:

ندادهنده‌ای از آسمان به نام قائم ندا می‌دهد و هر کس که در مشرق و مغرب زمین است، آن را می‌شنود. خوابنده‌ای باقی نمی‌ماند مگر آن که بیدار شود و ایستاده‌ای نیست مگر آن که می‌نشیند و نشست‌های نیست مگر آن که از شدت ترسی که از شنیدن این صدا بر آنان مستولی می‌شود، روی دو پای خود می‌ایستد. پس خدا رحمت کند آن کس را که از این صدا عبرت گیرد و جواب دهد. (غیبت نعمانی، ص ۲۵۴)

ای مهدی غلب! نظری بجانب ما کن
ما را از غم ورنج در لیلین دهر رها کن
ای حجت برحق رخ پنهان بنمایان
دنیای پر از ظلم، پر از عدل و صفا کن

مدعیان دروغین مهدویت و مهدی خوانده‌ها

اعتقاد و باور به حضرت مهدی (علیه السلام) از زمان رسول اکرم و ائمه معصومین (علیهم السلام) نزد همگی مسلمانان مساله‌ای ثابت و مسلم بوده است. بر مبنای چنین اعتقاد و حقیقت مسلمی، در طول قرون افرادی پدید آمده‌اند که مقام مهدویت به آنان نسبت داده شده یا افرادی فریب نفس خورده و ادعای مهدویت را به دروغ یدک کشیده‌اند. با وجود این سوء استفاده‌ها، به اصل و اصالت این حقایق خدشه وارد نمی‌سازد. این روند انحرافی در عصر غیبت صغری به ویژه پس از آن، به اشکال دروغین نیابت خاصه امام عصر (علیه السلام) تجلی پیدا کرد که مورد تکذیب آن حضرت و هشدار ایشان قرار می‌گرفت.

مورخان تعداد این گونه افراد را حدود ۵۰ تن ذکر کرده‌اند. گفتنی است می‌توانیم این افراد را به سه دسته تقسیم کنیم:

(الف) در تاریخ می‌توان افرادی را یافت که پیروان و یارانشان در باره آنان ادعای مهدویت کرده و این انگیزه، در آن روزها میان مردم منتشر شده است. به عنوان نمونه، یاران و پیروان «مختار بن ابی عبیده ثقفی»، مهدویت را به محمد فرزند امیرالمؤمنین معروف به «محمد حنفیه» نسبت داده‌اند. (ب) کسانی که ادعای مهدویت را به انگیزه حب ریاست‌طلبی و مقام انجام داده‌اند. از این دسته می‌توان به مهدی عباسی اشاره کرد که پدرش - منصور دوانیقی - ادعا کرد پسرش همان مهدی است.

(ج) آنان که ادعای مهدویت را با نقشه‌چینی استعار و برنامه‌ریزی‌های استعمارگران مطرح کرده‌اند. استعمار نقشه‌های فراوانی را برای ضربه‌زدن به اسلام و وحدت کلمه مسلمانان طراحی کرد تا به اهداف استعمار خود جامه عمل بپوشاند. از این دست می‌توان به مؤسس فرقه بهائیت یعنی «علی محمد باب» اشاره کرد. برخی از مدعیان دروغین مهدویت در طول تاریخ عبارتند از: عبیدالله المهدی بن محمد (مؤسس دولت فاطمی در کشورهای مغرب بود که از مصر شروع و به مغرب ختم می‌شد)، محمد بن عبدالله بن تومرت علوی حسنی (مراکشی بود که در اوایل قرن ششم دولتی قوی تشکیل داد)، عباس فاطمی (در مغرب دور در آخر قرن هفتم ادعای مهدویت کرد)، سید احمد (متولد یکی از شهرهای هند)، محمد بن علی بن محمد سنوسی (در الجزایر متولد شد. وی مذهبی را تاسیس کرد و در لیبی سکنی گزید)، غلام احمد قادیانی (متولد منطقه پنجاب پاکستان)، محمد احمد مهدی سودانی و... .

(خلاصه شده از کتاب امام مهدی (علیه السلام) از ولادت تا ظهور / فصل هفدهم)

اقلیت‌ها در حکومت حضرت مهدی

در حکومت جهانی حضرت مهدی (عج) حقوق تمام اقلیت‌ها به طور کامل رعایت خواهد شد. اهل کتاب و کسانی که شبهه‌کتاب دارند، خواهند توانست با انعقاد پیمان ذمه و کسب تابعیت، در قلمرو حکومت اسلامی آزادانه زندگی کنند و از حقوق انسانی خود بهره‌مند شوند. امام باقر (علیه السلام) فرمود: «وقتی که قائم اهل بیت قیام کرد، تورات و سایر کتاب‌های آسمانی را از غاری که در انطاکیه واقع شده، استخراج می‌کند. میان اهل تورات با تورات، بین اهل انجیل با انجیل، بین اهل زبور با زبور و بین اهل قرآن با قرآن قضاوت خواهد کرد.» (غیبت‌نعمانی، ص ۱۲۵)

به این ترتیب اهل ذمه در دولت مهدی، از نظر قضایی کاملاً آزاد خواهند بود و در منازعات و اختلافات ویژه خود، خواهند توانست به دادگاه‌های خود مراجعه کنند و اگر خودشان دادگاه ویژه نداشته باشند یا با افراد مسلمان اختلاف و نزاعی پیدا کردند، با کمال اطمینان به حاکم مسلمین مراجعه کنند. همین خوشرفتاری و مسالمت مسلمانان مذهبی در دولت مهدی، سبب خواهد شد که اقلیت‌های مذهبی، به ویژه یهود و نصاری تا پایان در جهان خواهند ماند. ظاهراً آیاتی از قرآن مانند «ومن الذین قالوا انا نصاری...» و «قالت الیهود یدالله مغلوله...» بر این دلالت دارند که آیین یهود و نصاری تا قیامت و در عصر دولت مهدی (علیه السلام) نیز باقی خواهند ماند. (موعودنامه، ص ۱۱۴)

امام زمان - عجل الله تعالی فرجه الشریف - فرمود:

تنها خداوند متعال است که اجسام و خلق و روزی‌ها را تقسیم کرده است، زیرا او جسم یا حلول‌کننده در جسم نیست، چیزی همانند او نیست. او شنوا و داناست؛ اما ائمه (علیهم السلام) چیزی را از خدا می‌خواهند و خدا نیز برای آنان خلق می‌کند. از خدا می‌خواهند، خدا هم روزی می‌دهد. خدا چنین می‌کند، چون بر خود حتم کرده که خواسته آنان را اجابت و منزلت و شأن آنها را عظیم گرداند.

(بحار الأنوار، ج ۲۵، ص ۳۲۹، ح ۴)

ای امام منتظر خود را سگمی از حال زارم
تا بود جان در تنم از مهر تو دلبرندارم
هست حیران را امید و انگیزی در دو عالم
چون متاعی جز ولای ساقی کوثرندارم

چگونگی و محل ظهور امام زمان (عج الله تعالی فرجه الشریف)

طبق روایات، حضرت مهدی (علیه السلام) در مدینه منوره ظهور می کند و خبر ظهور آن بزرگوار به سفیانی می رسد و او در آن هنگام بر کشورهای سوریه، اردن و فلسطین استیلا یافته است. سفیانی سپاهی را به مدینه منوره می فرستد تا امام زمان (علیه السلام) را از بین ببرند، ولی آن حضرت قبل از رسیدن سپاه، از مدینه به سوی مکه می روند تا از شر سپاه سفیانی محفوظ بمانند. سپاه سفیانی برای دستگیری حضرت مهدی (علیه السلام) وارد مدینه می شود، اما از ایشان اثری نمی یابند. از این رو به طرف مکه می روند تا به هدف خود دست یابند؛ ولی زمین در منطقه «بیداء» آنها را در خود فرو می برد.

حضرت مهدی (علیه السلام) به شهر مکه می رسند و آن گونه که در برخی روایات آمده است، در منزلی نزدیک به کوه صفا یا بر حسب حدیثی دیگر، در ناحیه «ذی طوی» که در اطراف مکه واقع شده است، فرود می آیند.

روزها می گذرد تا اینکه لحظه قیام امام نزدیک می شود. ۳۱۳ نفر از یاران خواص حضرت مهدی (علیه السلام)، از شرق و غرب عالم در مکه گردهم می آیند. وقتی که روز بیست و پنجم ماه ذی الحجه فرا می رسد، حضرت ولی عصر (ارواحنا فداه) مردی ملقب به نفس زکیه را به سوی اهل مکه می فرستد، ولی آنان وی را دستگیر کرده و بین رکن و مقام، او را به شهادت می رسانند و سر وی را به شام نزد سفیانی می فرستند.

پس از آن، حضرت بقیه الله العظم روز عاشورا در مسجد الحرام حاضر شده، چند رکعت نماز در مقام ابراهیم بجا می آورد و در حالی که یاران خاص در اطراف آن حضرت گردهم آمده اند، برای آنان سخنرانی خواهد کرد. از احادیث این گونه برمی آید که حضرت مهدی (علیه السلام) از اصحاب و یاران خویش بیعت می گیرد و پس از آن، حکومت را در مکه می گستراند و بر مراکز قدرت تسلط می یابند. در آن روز دولت وقت توان آن را که در برابر حضرت مهدی (علیه السلام) مقاومت کند، ندارد و از برخی احادیث استنباط می شود که مکه تسلیم می شود و آن حضرت به طور کامل بر آن شهر استیلا می یابد. در مکه آن حضرت به انجام کارهایی مانند برگرداندن مسجد الحرام به صورت اولیه، برگرداندن مقام ابراهیم به جایگاه نخست، نهی از طواف مستحب و بریدن دستهای بنی شیبیه - پرده داران کعبه که در دستشان کلیدهای کعبه است و این سمت را از پدران به ارث برده اند و به سبب اینکه اموال و ذخیری را که به کعبه هدیه شده است را می دزدیدند - اقدام می کند.

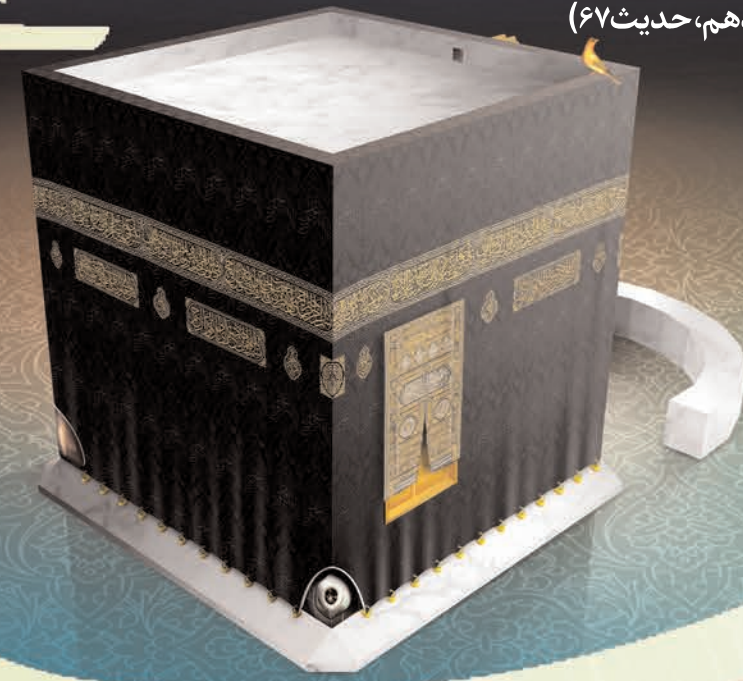
(خلاصه شده از کتاب امام مهدی (علیه السلام) از ولادت تا ظهور / فصل هجدهم)

اولین خطبه حضرت مهدی پس از ظهور

حضرت در روز موعود وارد مسجد الحرام می شود. دو رکعت نماز رو به کعبه و پشت مقام ابراهیم بجا می آورد و پس از دعا به درگاه خداوند، به نزدیک کعبه رفته و با تکیه بر حجرالاسود رو به جهانبان کرده و نخستین خطبه تاریخی خود را می خواند.

حضرت پس از حمد و سلام و صلوات بر آستان پیامبر اکرم و خاندانش چنین می فرماید: «ای مردم! ما برای خداوند از شما یاری می طلبیم و کیست که مرا یاری کند؟ آری! ما خاندان پیامبران محمد مصطفی (صلی الله علیه و اله وسلم) هستیم و سزاوارترین مردم نسبت به اویم و همین طور راجع به نوح، ابراهیم، محمد (صلی الله علیه و اله وسلم)، دیگر پیامبران و کتاب خداوند که به هر کدام از دیگر مردم اولی تر هستیم. مگر خداوند متعال در کتابش نفرموده است به راستی که خداوند، آدم و نوح و خاندان ابراهیم و خاندان عمران را بر جهانبان برگزید؛ خاندانی که برخی از آنها از بعضی دیگرند و خداوند شنوا و داناست.

من بازمانده آدم و ذخیره نوح و برگزیده ابراهیم و عصاره وجود محمد (صلی الله علیه و اله وسلم) هستیم. به خداوند سوگند می دهم هر کس امروز کلام مرا می شنود، به غایبان برساند، به حق خداوند متعال و رسول گرامی اش و حق خودم، از شما می خواهم به ما رو کنید که حق خویشاوندی رسول خدا را برگردن شما دارم. شما ما را یاری کنید و در مقابل آنها که به ما ظلم می کنند، حمایت کنید که اهل باطل به ما دروغ بستند... سپس حضرت دستهای خود را به آسمان بلند کرده و با دعا و تضرع، این آیه را به درگاه الهی عرضه می دارد: امن یجیب المضطر اذا دعاه و یکشف السوء. (غیبت نعمانی، باب چهاردهم، حدیث ۶۷)

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و اله وسلم) می فرماید:

وقتی که زمان خروج قائم برسد، نداکننده ای از آسمان ندا دهد: ای مردم! خدای تعالی دوره جباران را بر شما قطع کرد و کسی را ولایت داد که بهترین امت محمد است: پس به مکه ملحق شوید. آن گاه نجبا از مصر، ابدال از شام و عصائب عراق خارج می شوند؛ آنان که پارسایان شب و شیران روزند؛ گویی که دل هایشان پاره های آهن است. آنها بین رکن و مقام با مهدی بیعت می کنند. (بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۲۰۴)

بیا که خاندان نبی تو سخت ویران است
میین که جای تولدین غم نخواهد همچنان است
از آن زمان که توفیقی بحار دل پرش مرد
کنون تمام وجودم فقط زمستان است

قدرت‌ها چگونه تسلیم

حضرت مهدی (عج‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف) می‌شوند؟

از جمله پرسش‌هایی که درباره حکومت حضرت مهدی (علیه السلام) مطرح شده است اینک حکومت‌ها چگونه خود را تسلیم امام زمان می‌کنند؟ بر اساس روایات، زمانی که مسیحیان بشنوند که عیسی بن مریم از آسمان فرود آمده و به حضرت مهدی (علیه السلام) اقتدا کرده است، بیشتر آنها نیز زیر پرچم حضرت بقیه‌الله العظم داخل شده و دین اسلام را می‌پذیرند.

همچنین اولین گروه یهودیانی که بار اول به دین اسلام روی می‌آورند، تعدادشان سی هزار نفر است.

با توجه به این دگرگونی‌ها که در دولت‌ها و ملت‌ها ایجاد می‌شود، تاثیری عمیق بر کشورهای بدون مذهب خواهد گذاشت. این دولت‌ها نمی‌توانند چنین حقیقتی که جهانیان را تسخیر کرده و مسیر زندگی آنها را تغییر داده است، انکار کنند، به ویژه آن که حضرت مهدی (علیه السلام) مبلغان و دعوت‌کنندگانی را به سوی آنان خواهد فرستاد تا آنان را به اسلام صحیح و کامل دعوت کند.

در ضمن شیعه که تعدادشان در دنیا نیمی از تعداد کل مسلمانان تخمین زده می‌شود، پیش‌تاز این ملت‌ها خواهند شد که در سایه حضرت مهدی (علیه السلام) گردهم آمده و زیر پرچم آن حضرت قرار خواهند گرفت.

به این ترتیب اسلام و مسلمین در سرتاسر سرزمین‌های عالم سیادت خواهند یافت و ملت‌ها و حکومت‌ها گروه‌گروه به دین اسلام وارد می‌شوند. این در حالی است که بشر درمی‌یابد به سبب ضربه‌ها و فشارهایی که دولت‌های فاسد در تمامی صحنه‌های زندگی بر او وارد کرده‌اند، دیگر او را کرامتی نیست، به همین علت کسی را که انتظار می‌کشید، به فریادرسی او آمده تا او را از زندگانی سرتاسر رنج و سختی نجات دهد. همچنین بر طبق روایات، به وسیله افکنده شدن ترس در دل‌های زمامداران و صاحبان قدرت، بر آنها برتری یافته و آنان نیز خود را تسلیم امام زمان می‌کنند.

در ضمن حضرت مهدی (علیه السلام) بر همه نیروهای طبیعی به اذن خدا تسلط یافته و با اجازه و خواست خداوند از این نیروها در برابر دشمن استفاده خواهد کرد. و به این ترتیب، مشکلی در برتری حضرت مهدی (علیه السلام) بر جهان و در مقابله با قدرت‌های جهانی و از بین بردن تلاش‌ها و کوشش‌هایی که دشمنان حضرت خواهند کرد، باقی نخواهد ماند.

(خلاصه شده از کتاب امام مهدی (علیه السلام) از ولادت تا ظهور / فصل هجدهم)

ایرانیان سپاهیان حضرت مهدی (عج‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف)

از روایات فهمیده می‌شود که تعداد قابل توجهی از سپاهیان ویژه و ارتش حضرت مهدی (علیه السلام) از ایرانیان هستند و از آنان با تعبیرهایی مانند طرفداران سلمان فارسی، اهل ری، اهل مشرق‌زمین، اهل خراسان، گنج‌های طالقان، یاران درفش‌های سیاه، قمی‌ها، سرخ‌رویان، اهل فارس و... یاد شده است. امام باقر (علیه السلام) می‌فرماید: «نیروهایی با پرچم‌های سیاه که از خراسان قیام کرده‌اند در کوفه فرود می‌آیند و هنگامی که حضرت مهدی (علیه السلام) در شهر مکه ظهور می‌کند، با آن حضرت بیعت می‌کنند.» و نیز فرمود: «یاران حضرت قائم (علیه السلام) ۳۱۳ نفرند و از فرزندان عجم می‌باشند.»

هر چند عجم به غیر عرب گفته می‌شود، ولی به طور قطع، ایرانیان را نیز دربر می‌گیرد. براساس روایاتی دیگر، در زمینه‌سازی عملیاتی که پیش از ظهور و به هنگام قیام حضرت مهدی (علیه السلام) صورت می‌گیرد، ایرانیان نقش اساسی دارند و تعداد فراوانی از جنگ‌آوران را تشکیل می‌دهند. در خطبه‌ای که حضرت علی (علیه السلام) درباره یاران مهدی و ملیت آنها ایراد کرده است، نام برخی از شهرهای ایران ذکر شده است. اصیغ بن نباته می‌گوید: امیرمومنان (علیه السلام) خطبه‌ای ایراد کرد و در ضمن آن، حضرت مهدی (علیه السلام) و یارانش را که همراه حضرت قیام می‌کنند بر شمرده فرمود: «از اهواز یک نفر، از شوشتر یک نفر، از شیراز سه نفر به نام‌های حفص، یعقوب و علی؛ از اصفهان چهار نفر به نام‌های موسی، علی، عبدالله، و غفلان؛ از بروجرد یک نفر به نام قدیم، از نهاوند یک نفر به نام عبدالرزاق؛ از همدان سه نفر به نام‌های جعفر، اسحاق و موسی؛ از قم ده نفر که همنام اهل بیت رسول خدا (صلی الله علیه و اله وسلم) هستند؛ از آمل، جرجان، دامغان، سرخس و ساوه هر کدام یک نفر، از طالقان بیست و چهار نفر، از قزوین دو نفر، از فارس یک نفر، از ابهر یک نفر، از اردبیل یک نفر، از مراغه سه نفر، از خوی یک نفر، از سلماس یک نفر، از آبادان سه نفر، از کازرون یک نفر. (موعودنامه، ص ۱۴۷)

امام باقر (علیه السلام) می‌فرماید:

زمانی که نزد او [حضرت مهدی] ده هزار نفر جمع شوند، هیچ یهودی و نصرانی و هیچ کس که غیر خدا را بپرستد، باقی نمی‌ماند؛ مگر آن که به وی ایمان آورده و تصدیقش کنند. همه، یک ملت خواهند شد؛ ملت اسلام. هر چه که به جای خدای تعالی پرستیده شود، آتشی از آسمان فرود آمده و آن را خواهد سوزاند.

(نورالابصار، باب دوم، ص ۱۵۵)

نام تو طلید در خوبی‌هاست
باتو، دل من کنار خوبی‌هاست
بر طاقچه خیال فرداها
مثل تو یادگار خوبی‌هاست

برنامه‌های حکومتی امام زمان (عج الله تعالی فرجه الشریف)

با توجه به روایات فراوانی که درباره دوران حضرت مهدی (علیه السلام) وجود دارد، برنامه‌های حکومتی آن حضرت را می‌توان در سه محور خلاصه کرد: الف) برنامه‌های فرهنگی ب) برنامه‌های اقتصادی ج) برنامه‌های اجتماعی.

۱- برنامه‌های فرهنگی: مهم‌ترین این برنامه عبارتند از: احیای کتاب قرآن و سنت پیامبر، گسترش معرفت و اخلاق، رشد دانش بشر به طور چشم‌گیر و بی‌سابقه و مبارزه با بدعت‌ها. امام باقر (علیه السلام) در این رابطه می‌فرمایند: هیچ بدعتی را وانگذارد مگر اینکه آن را از ریشه برکنند و از هیچ سنتی نمی‌گذرد، مگر اینکه آن را برپا خواهد داشت. (بحار الانوار جلد ۵۲ صفحه ۳۳۹)

۲- برنامه‌های اقتصادی: برخی از برنامه‌های اقتصادی دوران حاکمیت آن حضرت را می‌توان چنین برشمرد: بهره‌وری از منابع طبیعی، توزیع عادلانه ثروت و عمران و آبادی.

حضرت علی (علیه السلام) می‌فرماید: چون قائم ما قیام کند، از آسمان باران فرو می‌ریزد و زمین، گیاه بیرون می‌آورد. (بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۱۹)

۳- برنامه‌های اجتماعی: در حکومت عدالت‌گستر حضرت مهدی (علیه السلام)، برنامه‌هایی بر اساس تعالیم قرآن و عترت اجرا می‌شود که به سبب اجرای آنها، محیط زندگی، زمینه‌ای برای رشد و تعالی افراد خواهد بود.

در این زمینه بر اساس روایات، اقدامات امام زمان شامل موارد عمده زیر خواهد بود: احیا و گسترش امر به معروف و نهی از منکر، مبارزه با فساد و ردائیل اخلاقی و عدالت قضایی او است که قسط و عدل را در سطح جامعه حاکم می‌کند و همه عالم را پر از عدالت و دادگری می‌کند. حضرت مهدی (علیه السلام) در عمل به مبارزه با فساد و تباهی می‌پردازد؛ چنانچه در دعای شریف «ندبه» می‌خوانیم: کجاست آن که ریسمان‌های دروغ و افترا را ریشه‌کن خواهد کرد؟ کجاست آن که آثار گمراهی و هوی و هوس را نابود خواهد ساخت.

امام رضا (علیه السلام) می‌فرماید: وقتی او قیام کند، زمین به نور پروردگارش روشن می‌شود. او ترازوی عدالت را میان خلق می‌گذارد؛ پس چنان عدالت را جاری می‌کند که هیچ‌کس بر دیگری ظلم و ستم روا ندارد. (بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۲۱)

حقوق حضرت مهدی بر شیعیان

حقوق حضرت مهدی (علیه السلام) بر شیعیان، بسیار و الطاف اوی بی‌شمار است: از آن جمله:
- حق وجود و هستی: امام زمان و پدران بزرگوارش (علیه السلام) واسطه رساندن فیض‌های الهی به سایر مخلوقات هستند.
- حق بقا در دنیا: امام صادق (علیه السلام) فرمود: اگر زمین بدون امام باقی بماند، از هم می‌پاشد.

- حق خویشاوندی پیامبر (صلی الله علیه و اله وسلم): در حدیث ندای حضرت قائم (علیه السلام) هنگام ظهورش آمده است: از شما می‌خواهم شما را به حق خدا و حق رسول خدا و حق خودم بر شما، که مرا بر شما حق قرابت و خویشاوندی پیغمبر هست.

- حق واسطه نعمت: از امام صادق (علیه السلام) آمده که اگر ما نبودیم، نه نهرها جاری می‌شد، نه میوه‌ها می‌رسید و نه درختها سبز می‌شد.

- حق پدر بر فرزند: امام باقر (علیه السلام) فرمود: به تحقیق که خداوند ما را از اعلی‌علیین خلق فرموده و دل‌های شیعیان ما را از مایه خلقت ما و تن‌شان را از پایین‌تر از آن آفرید.

- حق ارباب بر بنده: رسول‌الله (صلی الله علیه و اله وسلم) به علی (علیه السلام) فرمود: من به مؤمنین از خودشان به خودشان سزاوارترم، پس تو ای علی از مؤمنین به خودشان سزاوارتری، پس بعد از تو، حسن سزاوارتر است به مؤمنین از خودشان... و حجت‌بن‌الحسن به مؤمنین سزاوارتر است از خودشان.
(تخلیص: موعودنامه، ص ۲۸۰)

امام زمان - عجل الله تعالی فرجه الشریف - فرمود:

به راستی، خدای متعال مردم را بیهوده نیافرید و بیکاره رها نساخت؛ بلکه آنان را به قدرت خود آفرید و به آنان گوش و دیده و دل و عقل داد؛ سپس پیامبران (علیهم السلام) را به سوی آنان بشارت‌دهنده و بیم‌دهنده فرستاد تا مردم را به اطاعت خدا امر کنند و از معصیت او باز دارند و آنچه را از امر خالق و دین خود جاهل هستند، به آنها بیاموزند و برای آنان کتابی نازل کرد...
(بحار الانوار، ج ۵۳، ص ۱۹۴، ح ۲۱)

دلم قرار نمی‌گیرم در زلفان بی‌تو
سپندوار ز کف داده ام عنان بی‌تو
ز تنگنمایی دوران نشد دلم فراغ
ز جام عیش لبی ترنگر و جان بی‌تو

حکومت حضرت مهدی (عج الله تعالی فرجه الشریف)

چند سال به طول می کشد؟

زمانه حضرت مهدی (علیه السلام) پس از ظهور و قیامشان از درخشانترین دوره‌های کره زمین پس از آفرینش آن یا از زمان خلقت حضرت آدم است. صحیح آن است که زمان حضرت مهدی (علیه السلام) را زمان نور و عصر علم بنامیم؛ نه زمان‌هایی را که ما امروزه در آن زندگی می‌کنیم که روزگار تاریکی‌های جهل، فقر، انحراف، زشتکاری، فتنه، آشوب، ظلم و گمراهی است. در این میان، بحثی که برخی مطرح کرده‌اند این است که زمان زمامداری آن حضرت چند سال است؟

بدیهی است که ما نمی‌توانیم مدت حکومت حضرت مهدی (عج الله تعالی فرجه الشریف) را جز از راه احادیثی که این زمان و مدت را بیان کرده است، روشن کنیم.

احادیثی که از مدت حکومت آن حضرت می‌گویند، گوناگون هستند. برخی از آن احادیث مدت حکومت را به هفت سال، برخی ده سال، برخی هفتاد سال و برخی نیز به اعداد دیگری محدود کرده‌اند.

احادیثی که مدت حکومت آن بزرگوار را حدود بیست سال گفته‌اند، هم زیاد و هم مشهورند و تکیه بر آنها ارجح است، زیرا آن احادیث از ائمه اهل بیت (علیهم السلام) صادر شده که خدای تبارک و تعالی پلیدی را از آنان دور و پاک‌شان کرده است.

ذیلاً برخی از آن احادیث را ذکر می‌کنیم:

حضرت امام صادق (علیه السلام) می‌فرماید: مدت زمان حکومت قائم ما نوزده سال و چند ماه است. (غیبت نعمانی، باب ۲۶، ح ۲)

در حدیث دیگری فرموده‌اند: حکم فرمانی قائم (علیه السلام) نوزده سال و چند ماه است. (غیبت نعمانی، باب ۲۶، ح ۱)

جابر بن یزید جعفی از حضرت امام باقر (علیه السلام) سؤال کرد: قائم تا زمانی که مرگش فرا برسد، چند سال حکومت می‌کند؟

امام باقر (علیه السلام) فرمود: نوزده سال از زمان قیام تا هنگام مرگش طول خواهد کشید. (غیبت نعمانی، باب ۲۶، ح ۳، ص ۳۳۶)

بین این حدیث و حدیثی که قبلاً درباره مدت حکومت امام گفتیم، تناقض نیست، زیرا ظهور آن بزرگوار (علیه السلام) چنان‌که از برخی احادیث استفاده می‌شود، چند ماه قبل از قیام و نهضتش خواهد بود.

دعا برای سلامتی امام زمان (عج الله تعالی فرجه الشریف)

یکی از وظایف منتظران، دعا کردن برای سلامتی حضرت مهدی (علیه السلام) است. دعا کردن برای سلامتی آن حضرت آثار و برکات فراوانی دارد که عبارتند از:

- دعا، نشانه علاقه و محبت مسلمانان به ایشان است. دعا کردن در حق امام زمان (علیه السلام) موجب ازدیاد محبت آن حضرت در دل و در نتیجه موجب تقویت ایمان می‌شود.
- دعا اظهار تجدید عهد و پیمان با آن حضرت است و محتوای پیمان با آن حضرت را دین‌داری، شریعت‌محوری و تصمیم قلبی بر اطاعت امر امام (علیه السلام) و یاری رساندن او با نثار جان و مال تشکیل می‌دهد. تجدید بیعت با آن حضرت (علیه السلام) کاری است که بعد از نمازهای پنجگانه یا در هر روز یا در هر جمعه انجام آن مستحب است. هر روز بعد از نماز صبح، دعاهایی که مربوط به وجود مبارک امام عصر (علیه السلام) است خوانده شود، بسیار مفید و موثر خواهد بود.
- دعا سبب زنده نگه داشتن یاد امام غیبت در دل منتظران می‌شود. یاد امام زمان (علیه السلام) توجه به ارزش‌های دین و اصول اخلاقی را در دل‌ها زنده می‌کند.
- کسی که سلامتی امام زمان برایش مهم است، مسلماً آرزو آن حضرت برایش سخت است؛ در نتیجه دعا برای سلامتی آن حضرت، انسان را به انجام کارهایی وامی‌دارد که موجب خشنودی آن حضرت و در نتیجه سبب رسیدن به مقام رضوان الهی می‌شود.
- دعا بسیار موثر است و موجب فرج آن حضرت و نیز فرج و گشایش در زندگی مؤمنان می‌شود. (موعودنامه: ص ۳۲۲)

امام صادق (علیه السلام) می‌فرماید:

کسی که دوست دارد از یاران قائم (عج الله تعالی فرجه الشریف) دباشد، باید در انتظار ظهور بوده و حتماً باید کارهایش بر اساس تقوی، پاکی و اخلاق نیک باشد. چنین کسی منتظر امام (علیه السلام) است. در این راه بکوشید و آماده باشید، گوارا باد بر شما ای جوانمردان که رحمت خدا با شما است.

(بحالانوار، ج ۵۳، ص ۱۷۷)

چه انتظار غربی است، انتظار طلوع
سوار خسته من، ای سوار کرد آلود
چگونه می‌رسی آخر به شهر آهن و دود
چه انتظار غربی است، انتظار طلوع

پایان زندگی حضرت مهدی

(عج الله تعالی فرجه الشریف)

این فرمایش رسول خدا (صلی الله علیه و اله وسلم) در میان علما و محدثان شیعه مشهور است که فرمود: امر خلافت را یازده امام از صلب علی و فاطمه مالک خواهند شد. هیچ یک از ما نیست مگر آن که مسموم یا مقتول می شود. (بحار الانوار، ج ۲۷، ص ۲۱۷)

حدیث فوق از امام حسن مجتبی (علیه السلام) نیز روایت شده و حضرت امام صادق (علیه السلام) نیز این حدیث را تایید کرده است. از لحاظ تاریخی نیز با مراجعه به زندگی ائمه معصومین (علیهم السلام) به صحت و صدق این حدیث پی می بریم. به این ترتیب حضرت صاحب الامر نیز یکی از ائمه است که از این طریق به شهادت می رسد. اما درباره مساله وفات آن حضرت، حدیث و مطلبی که بیانگر چگونگی به شهادت رسیدن آن حضرت باشد، به صورت قطعی و یقین نیست؛ در کتاب «الزام الناصب» چنین آمده است: وقتی که هفتاد سال گذشت، مرگ حجت فرا می رسد. زنی از بنی تمیم که نامش سعیده است و دارای ریشی مانند ریش مردان است، به وسیله هاونی سنگی که از بام بر آن حضرت می افکند - زمانی که آن حضرت از راهی می گذرد - امام (علیه السلام) را شهید می کند. وقتی که از دنیا رفت، مراسم غسل، کفن و دفن را حضرت امام حسین (علیه السلام) انجام می دهد... (همچنین: چهره درخشان امام زمان (عج)، ج ۳، صص ۱۴۱-۱۳۹)

به هر حال، حضرت مهدی (عج الله تعالی) این دنیا را به سبب عاملی که فقط خدای تعالی آن را می داند، ترک خواهد کرد. از جمله اعتقادات شیعه، این بوده است که امام معصوم را جز امام معصوم کسی غسل نمی دهد و جز امام معصوم کسی بر او نماز نمی خواند. بنابراین، قطعاً امامی معصوم در آینده به غسل دادن حضرت مهدی (علیه السلام) و نماز خواندن بر پیکر پاک آن بزرگوار اقدام خواهند کرد.

دعاها و زیارات مربوط به امام عصر

(عج الله تعالی فرجه الشریف)

- دعای ندبه: دعای ندبه از اعمال سرداب مقدس امام زمان (علیه السلام) و نیز از اعمال عید فطر و روز جمعه است و خواندن آن در همه اوقات مناسب است. در این دعا، موضوع امام زمان (علیه السلام) آورده شده و درباره غیبت و دیگر جوانب مربوط به آن حضرت آمده است.

- دعای عهد: در دعای عهد، صلوات بر امام زمان (علیه السلام) و سپس دعاهایی در مورد آن حضرت و فرج او و نیز حضور ما در زمان حضرت و دیدار روی آن حضرت آمده است.

- زیارت آل یاسین: زیارتی است که از ناحیه مقدس امام عصر (علیه السلام) صادر شده است. این زیارت بسیار معتبر و پر محتوا است و می توان گفت شامل خلاصه عقیده هر شیعه در زمان غیبت می باشد.

- صلوات بر امام زمان: صلواتی است شامل درود بر آن حضرت و دعا برای ظهور او به عبارت های گوناگون و همچنین دعا برای بعد از ظهور حضرت است.

- زیارت حضرت پس از نماز صبح: که هر روز پس از نماز صبح خوانده می شود. در این زیارت، تجدید بیعت با حضرت و دعا برای خود که از یاران حضرت باشیم، آمده است.

- دعا برای حضرت در شب نیمه شعبان: دعایی است که در شب نیمه شعبان خوانده می شود. در این دعا، خداوند را به حق مولود نیمه شعبان قسم می دهد و القاب و فضایل حضرت و بعد صلوات بر حضرت آمده و دعا برای حضور حضرت و از یاران آن حضرت بودن و در آخر صلوات بر ایشان و لعن بر دشمنان آن حضرت ذکر شده است.

امام محمد باقر (علیه السلام) می فرماید:

من به گروهی می نگرم که در آستانه ظهور از طرف مشرق زمین بیا می خیزند. آنان به دنبال طلب حق و ایجاد حکومت الهی تلاش می کنند. بارها از متولیان حکومت اجرایی حق را خواستار می شوند، اما با بی اعتنایی مسؤولان مواجه می شوند. وقتی که وضع را چنین ببینند، شمشیرهای خود را به دوش می نهند و با اقتدار و قاطعیت تمام در انجام خواسته شان اصرار می ورزند تا اینکه سردمداران حکومت نمی پذیرند و آن حق طلبان ثابت قدم، ناگزیر به قیام و انقلاب می شوند و کسی نمی تواند جلوی آنان را بگیرد. این حق جویان وقتی که حکومت را به دست گرفتند، آن را به غیر از صاحب الامر (علیه السلام) به کس دیگری نمی سپارند. کشته های اینها همه از شهیدان راه حق محسوب می شوند. (غیبت نعمانی، ص ۲۷۳)

بهار بافتش تو ظهور خواهد کرد
کتاب ثانیه ها را مرور خواهد کرد
دوباره از پیش نبض لاله ها، خورشید
گنجه بجزه را غرق نور خواهد کرد

۲۰

پس از حضرت مهدی

(عج الله تعالی فرجه الشریف)

درباره وضعیت جهان پس از حضرت مهدی (علیه السلام) و جانشین آن حضرت، دیدگاه‌های متفاوتی ارائه شده است. اهل سنت بر این است که پس از وفات مهدی (علیه السلام) هیچ خیر و برکتی در زندگی نخواهد بود (ابن منادی، الملاحم، ص ۱۸۴) و دنیا به صورت هرج و مرج تا قیامت ادامه خواهد داشت. (نعیم بن حماد، الفتن، ص ۲۰۷)

دیدگاه پیروان اهل بیت، جهان پس از حضرت مهدی (علیه السلام) را به طور عمدی بر خیر و صلاح معرفی کرده و البته غیر از این نیز از حکمت و لطف الهی انتظار نیست، زیرا چگونه می‌توان تصور کرد پس از انتظاری چندین صد ساله، یا چند هزار ساله، پس از حکومتی کوتاه‌مدت، سرانجام زندگی بر زمین، به هرج و مرج پایان پذیرد.

طبق اعتقاد شیعه، ائمه اهل بیت (علیهم السلام) و بسیاری از مردگان در آینده به دنیا بر خواهند گشت. رجعت، پس از ظهور حضرت مهدی (علیه السلام) و قبل از شهادت آن بزرگوار واقع خواهد شد. ابتدای آن با بازگشت حضرت اباعبدالله شروع شده و به آمدن سایر ائمه یکی پس از دیگری ادامه خواهد یافت. در این زمینه احادیثی که وارد شده، متجاوز از پنجاه مورد است.

در قرآن نیز آیات فراوانی درباره «رجعت» آمده است از آن جمله در آیه ۸۲ سوره نمل می‌فرماید: «و روزی که از هر امتی، گروهی را محشور کنیم»: که امام صادق (علیه السلام) درباره این آیه فرمود: آیا روز قیامت خداوند از هر امتی، گروهی را محشور کرده و بقیه را رها می‌سازد؟ خیر، این زمان رجعت واقع خواهد شد. (تفسیر برهان، ج ۳، ص ۳۱۰)

یا در آیه ۱۱ سوره مؤمن می‌فرماید: «پروردگارا! ما را دوبار میراندی و دوبار زنده کردی؛ که امام باقر (علیه السلام) در رابطه با این آیه می‌فرماید: این سخن خدای تعالی مخصوص اقوامی است که پس از مرگشان در رجعت واقع می‌شود. (تفسیر برهان، ج ۲، تفسیر همین آیه)

بر اساس روایاتی که می‌گوید هرگز زمین از حجت خالی نخواهد ماند، جهان پس از حضرت مهدی (علیه السلام)، یا بی‌درنگ قیامت برپا شود یا حجت‌هایی از طرف پروردگار، واسطه فیض خواهند بود، اما از آن جایی که ائمه به تصریح پیامبر بیش از ۱۲ نفر نخواهند بود، پس کسانی که بر مردم حکومت خواهند کرد، همانا ائمه معصومین خواهند بود.

نیایشی از حضرت مهدی

(عج الله تعالی فرجه الشریف)

پروردگارا! به ما توفیق فرمانبرداری، دوری از گناه و نافرمانی، پاکی نیت و شناخت ارزش‌ها عنایت کن.
ما را به هدایت و پایداری در راه حق گرامی دار؛ زبان‌های ما را به راست‌گویی و شایسته‌گویی گویا ساز؛ دل‌هایمان را از علم و معرفت لبریز کن؛ شکم‌های ما را از آلوده شدن به حرام و شبهه پیراسته کن؛ دست‌های ما را از ستم باز دار، چشم‌های ما را از گناه و خیانت و گوش‌های ما را از شنیدن سخنان بیهوده و غیبت نگاه دار. به دانشمندان ما، بی‌رغبتی به دنیا و خیر خواهی؛ به دانش‌آموزان ما، کوشش و شوق و رغبت؛ و به شنوندگان ما، پیروی و پندپذیری؛ و به بیماران مسلمانان، شفا و آسایش؛ و به درگذشتگان‌شان، رحمت و رأفت؛ و به پیران ما، وقار و متانت؛ و به جوانان ما، توفیق توبه و بازگشت و به بانوان ما، آزر و عفت عطا بفرما.
به ثروتمندان، فروتنی و گشاده‌دلی؛ و به تهی‌دستان، صبر و قناعت؛ و به رزمندگان، پایداری و پیروزی؛ و به اسیران، آزادی و آسایش؛ و به زمامداران، دادگری و مهربانی و به مردم، انصاف و نیک‌سرشتی عنایت کن.
(دعای امام زمان (علیه السلام) در امور دنیا و آخرت)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

امام صادق (علیه السلام) در دعای عهد می‌فرماید:

پروردگارا! اگر بین من و بین او - حضرت مهدی (علیه السلام) - مرگی که آن را بر بندگان امری حتمی مقدر فرموده‌ای، حائل شد، مرا از قبر بیرون آر؛ در حالی که کفن پوشیده و شمشیر آخته و نیزه برکشیده و ندای دعوت‌کننده را اجابت کرده باشم.

طلوع می‌کنند آن آفتاب پنهانی
ز سمت مشرق جغرافیای عرفانی
وباره پلک دلم می‌پرد، نشانه‌ی چیست؟
شیده‌ام که می‌آید کسی برمهانی